

TRANSCRIPT VAN DE STATENVERGADERING VAN PROVINCIE GELDERLAND
d.d. 11 september 2019

1. Opening en mededelingen

De voorzitter: Leden van de raad, dames en heren, u zit bijna allemaal, dan open ik hiermee de vergadering van het parlement van Gelderland, de Provinciale Staten. Uiteraard welkom aan alle Statenleden, de GS-leden, publiek, kijkers via Statenlive, maar bovenal zeg ik nogmaals allemaal hartelijk welkom na uw welverdiende zomerreces, want het is echt onze eerste officiële Statenvergadering na het reces. In meerdere of mindere mate hebben u en ondergetekende ook wel op een aantal andere locaties mogen ontmoeten, maar nu hebben we het collectief dus bij elkaar. Behalve, in dit geval, is de heer Lodders verhinderd, vandaag, van 50PLUS voor, anderszins heb ik geen afmeldingen gekregen, ik kijk de zaal nog even rond en dat klopt. Daarnaast heb ik in die zin ook een vervelend bericht, maar dat is u allemaal al, in dit geval een condoleancebrief is verstuurd in dit geval naar de overleden oud-gedeputeerde, de heer Bergamin. En ik gaf u aan dat de nabestaanden namens u als Staten van Gelderland een condoleancebrief hebben mogen ontvangen. De zakelijkheid geeft aan het volgende punt, als mededeling, betekent de opheffing van de geheimhouding stukken over de bid over het Eurovisie Songfestival. Lijkt alweer ver weg, maar ik hecht er toch even waarde aan om u dat aan te geven, het volgende: op 3 juli heeft u in beslotenheid gesproken over het bid op het organiseren van het Eurovisie Songfestival in Arnhem. Provinciale Staten hebben toen geheimhouding opgelegd op de stukken en die heeft u uiteraard mogen inzien. Ook de raad van Arnhem heeft hierover in beslotenheid overlegd en de raad van Arnhem zal naar verwachting vanavond besluiten, dus vanavond besluiten, om de geheimhouding op het ingediende bid op te heffen en ik stel u voor om het moment dat de raad de geheimhouding heeft opgeheven, ook de geheimhouding voor ons Provinciale Staten op te heffen. Kunt u hiermee instemmen? Dat moet ik u en wil ik u uitdrukkelijk ook formeel vragen. Ik zie instemmend geknik, dank u wel. Dat betekent dat de griffie, zal u morgen een mail sturen om de opheffing van de geheimhouding dan definitief te bevestigen en ook wordt het verslag van de betreffende besloten vergadering, dus van 3 juli, dan openbaar gepubliceerd. Dit verslag zullen wij dan in de volgende Statenvergadering gaan vaststellen. Dat is de te volgen lijn. Volgende mededeling: de beschuit met muisjes in de kleur roze-wit zijn van onze vader, in dit geval Peter Kerris. Gaat het allemaal goed thuis?

De heer Kerris: Ja hoor.

De voorzitter: Goed zo.

De heer Kerris: En met mij ook.

De voorzitter: Ja, je bent me te snel nou, Peter. Ik wou zeggen: met papa ook, maar zit er blakend bij, net zoals de baby, zeg ik dan maar even fijn. Zorg dat u aan uw nachtrust toekomt hè, zodat u wakker de Staten kunt toetreden en alle debatten die er zijn. Tot slot van mijn mededelingen: het Huis der Provincie is 65 jaar geleden geopend door de toenmalige koningin Juliana en dat was vandaag, dat is toch wel een bijzonder moment geweest. Dat waren mijn mededelingen, voor de rest denk ik niet hè, mijnheer de griffier. Dan ga ik naar de spreekijdregeling. Daar bent u allemaal mee akkoord gegaan. We hopen in ieder geval met zessen te stoppen, deze vergadering althans. Goed te melden, ook nog even, dat aansluitend aan deze vergadering krijgt u een demonstratie van het elektronische stemsysteem. Ik kan u zeggen dat ik gisteren al even geoefend heb, dan kunt u weten waarvoor de schermen op uw tafel, hoe u die moet bedienen. Nu werken ze nog niet, voor de goede orde, ja, ze werken wel, maar we hebben ze niet aan staan, maar straks gaan we met u dat stap voor

stap doornemen en uiteraard, als dat is geweest, dan zullen we in dit geval op de Zuidgalerij, zal er nog een bijeenkomst zijn over het programma Gelderland Herdenkt en zullen wij in gezamenlijkheid ook een hapje gaan eten, zoals we gewoon zijn. Goed, dat waren de mededelingen van mijn kant.

2. Toelating en beëdiging Mieke Hoezen (SP) vanwege verlenging tijdelijk ontslag Peter de Vos wegens ziekte

De voorzitter: Ga ik nu naar de toelating en beëdiging van mevrouw Hoezen van de Socialistische Partij. Dat heeft te maken met de verlenging wegens het tijdelijk ontslag van de heer Peter de Vos wegens ziekte en ik heb mij verstaan dat in dit geval de heer Vos stap voor stap weer vooruitgaat en dat is toch ook goed om dat u te melden. En ik heb ook de hartelijke groeten alvast overgebracht van u als Staten en hij groet u allen ook hartelijk terug. En nogmaals, vanaf deze plek, namens u wens ik hem ook dan alle sterkte toe. En het is goed te melden, voordat ik tot de officiële installatie overga, vanochtend heeft het presidium opnieuw de geloofsbrieven onderzocht van mevrouw Hoezen en het presidium adviseerde u wederom om mevrouw Hoezen toe te laten als Statenlid. Stemt u daarmee in? Instemmend geknik. Mag ik dan vragen, mevrouw Hoezen, naar voren te komen en dan ga ik hier in uw midden, ga ik de verklaring afleggen. Mag ik u vragen te gaan staan. Mevrouw Hoezen legt dus de verklaring en belofte af. Ik verklaar dat ik om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen.

Mevrouw Hoezen: Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Dank u wel. Hartelijk welkom.

Applaus

De voorzitter: Mooi, dank u wel. Dan is de zetel weer ingenomen, zullen we het zo maar verwoorden hè.

3. Vaststelling agenda

De voorzitter: Ben ik nu bij het volgende agendapunt, agendapunt 3, vaststelling van onze agenda. Er zijn twee debatverzoeken, liggen voor.

Debatverzoek SP: Fysieke toegankelijkheid evenementen en festivals (PS2019-627)

De voorzitter: Het eerste debatverzoek is ingediend door de SP over de fysieke toegankelijkheid van evenementen en festivals. Handhaaft de SP dit debatverzoek? En dan kijk ik allereerst even naar de SP, u wilt daar iets over melden, bij dezen.

Mevrouw Claassen: Ja, dank u wel voorzitter. De SP heeft besloten om het debatverzoek in te trekken, maar dat we er mondelinge vragen van maken en dat is inmiddels kortgesloten. De gedeputeerde weet dat we de vraag gaan stellen.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Ook al zou hij het niet weten, mag u het nog doen hè. Dat is uw vrijheid. Dat is geen uitdaging, maar uitnodiging, moet ik dan zeggen. Dank u wel, gaan we toevoegen bij het vragenuur, of het agendapunt vragenuur ja.

Debatverzoek FVD, SP en PvdDieren: Heroverweging gebruik biomassa en biomassacentrale Arnhem (PS2019-628)

De voorzitter: Tweede debatverzoek is het volgende, ingediend door Forum voor Democratie, de SP en Partij voor de Dieren, over heroverweging gebruik biomassa en biomassacentrale Arnhem. Ik kijk even naar de indieners, of de woordvoerder namens de indieners, handhaaft u het debatverzoek? Ik kijk even wie het woord daarover wil. Ja, u wilt het debatverzoek handhaven? Ja, dank u wel, dan zal dat dus formeel in dit geval ook aan de agenda toegevoegd worden als althans tien leden daarmee akkoord zijn en ik zie instemmend geknik, dus zo gaan we het dan doen met elkaar. Daarnaast is het zo dat er mondelinge vragen zijn ingediend door de heer Diepeveen van de PVV over het antwoord op de Statenvragen met betrekking tot het DAT-rapport en ik heb begrepen dat de heer Vreugdenhil ... O nee, dat is de tweede trouwens. Die vragen zullen dan straks gesteld worden. Tweede set met vragen is ... Ja, weet ik, de heer Vreugdenhil, nee, is niet erg, ik doe het stapje voor stapje hè, dan kunt u dat netjes even volgen. Door de heer Vreugdenhil de tweede set van vragen, over handelsmissie ter bevordering van streek- en regioproducten. En daarnaast mondelinge vragen, pak ik ze in één keer, door de heer Daenen over woningnood in relatie tot de PAS-problematiek. Beide set met vragen worden ook geagendeerd? Ja, conform, dank u wel. O ja, en tot slot nog een mondelinge vraag van mevrouw Hoezen over het kettingbeding met betrekking tot de verkoop van GelreDome. Dan hebben we ze allemaal gehad hè? Oké. Nou, kijken of we zes uur halen, gaan we doen. Voor de rest heb ik niets.

4. Vaststelling besluitenlijst PS 3 juli 2019 (PS2019-544)

De voorzitter: Dan ben ik nu bij agendapunt 4, vaststellen van de besluitenlijst van de vergadering op 3 juli. Wenst iemand het woord daarover? Niemand niet, dan worden ze aldus vastgesteld.

5. Afdoening ingekomen stukken

De voorzitter: Ingekomen stukken. Wenst één van u daar het woord over? Ik kijk even de zaal ... Dat is niet het geval, bij dezen.

BESPREEKSTUKKEN

6. Drinkwaterbronnen grondig beschermd, rapport Rekenkamer Oost-Nederland (PS2019-502)

De voorzitter: Dan ben ik bij agendapunt 6, Drinkwaterbronnen grondig beschermd, rapport Rekenkamer Oost-Nederland. Nog even ter informatie uwer zijde, of voor iedereen misschien wel, het rapport van de Rekenkamer is op 3 juli oordeelsvormend besproken en in deze bijeenkomst bleek dat alle aanbevelingen door de fracties worden onderschreven. De griffie heeft een ontwerpbesluit gemaakt waarin dit tot uiting komt, dat ziet u dus en daarmee zou dit rapport verder als hamerstuk, althans, was uw beeld, worden afgedaan. Wenst nog één van u daar het woord over? Ja, is goed. Daar ook, dank u wel. Komt u maar naar voren, gaat uw gang. De heer Diepeveen, PVV.

De heer Diepeveen: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik wil graag beginnen met de Rekenkamer Oost-Nederland te complimenteren met dit gedegen rapport en de bijbehorende nota. We hebben daarin onder andere kunnen lezen dat de kwaliteit en kwantiteit van het grondwater in Nederland onder druk staat. Op veel plaatsen worden te hoge concentraties van vervuilende stoffen aangetroffen en het is zelfs zo erg dat men al tot sluiting is overgegaan en ook wordt overgegaan, ook in onze provincie, van waterwingebieden. Een ander belangrijk onderwerp, voorzitter, dat de Rekenkamer aansnijdt, is de bijdrage van de ondergrond aan de

energietransitie, de risico's die hieraan mogelijk verbonden zijn. In de ondergrond, zoals we weten, zit ook, voorzitter, grondwater. Waterbedrijven die hebben inmiddels opgeroepen tot een verbod op aardwarmteboring, bij en in hun watergebieden. Aardwarmte die volgens klimaatdrammers onder ons anders nodig is om huizen te verwarmen, zodat Nederland van het schone aardgas kan worden afgesloten en we door burgers, wat ons betreft, op onnodige kosten worden gejaagd, waar volstrekt onduidelijk is welk effect deze aardwarmteboringen op het grondwater hebben. En hiermee wordt direct duidelijk dat terughoudendheid is geboden. Het spreekwoord bezint eer gij begint is in dit verband meer dan op zijn plaats. Het voorkomen van grondwatervervuiling is ook een taak van de provincies en daarbij heeft zij een belangrijke verantwoordelijkheid, voorzitter. Zij wijst de beschermde gebieden aan, stelt regels voor de ruimtelijke bescherming en voor activiteiten binnen de beschermde gebieden. Wat opvalt in de stukken van de Rekenkamer is dat expliciet wordt ingegaan op Heumensoord bij Nijmegen. Heumensoord, voor ons een belangrijk waterwingebied, dat sterk onder druk staat, door ontwikkelingen die ook de provincie niet wenselijk acht, aldus het rapport van de Rekenkamer. In het recente verleden echter heeft GS al haar eigen regels aan haar laars gelapt en doodleuk de opvang van drieduizend asielzoekers in tenten mogelijk gemaakt in het drinkwatergebied Heumensoord. En naar aanleiding daarvan breng ik namens de PVV-fractie de volgende motie in: dragen GS op vanaf heden geen opvang van asielzoekers en tijdelijke voorzieningen in grondwaterbeschermingsgebieden toe te staan. Nog even ter verduidelijking: wij als PVV, zoals u weet, zijn sowieso tegen opvang van asielzoekers. Ik dien hem hierbij in, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, dat is dan een motie hè, zei u, dat is 19 41. Alstublieft. Die zal verspreid worden. Ik kijk even naar de sprekerslijst hoor. Ik zie dat in dit geval, ja, mevrouw Van der Woude van de VVD heeft zich ook gemeld. Niet? Ja, komt u maar. Ga uw gang.

Mevrouw Van der Woude: Zoals in de carroussel ook al aangegeven, heeft de VVD complimenten voor de Rekenkamer Oost voor dit inzichtelijke en buitengewoon goede rapport. En fijn dat GS de aanbevelingen onderschrijft en grotendeels overneemt, zonder dat zij daarbij het draagvlak wil verliezen voor wat er nu al is. De VVD heeft het vertrouwen dat de aanbevelingen de komende periode inderdaad zullen landen in de omgevingsverordening en u begrijpt dat wij als PS daarin onze rol zullen oppakken.

De voorzitter: Ja, dank u wel mevrouw Van der Woude. De heer Mulder, SGP. Niet. En even kijken hoor, ja, en Partij voor de Dieren, de heer Van der Pluijm.

De heer Van der Pluijm: Voorzitter, de Partij voor de Dieren is ongerust dat de kwaliteit van de drinkwaterbronnen achteruitgaat. We kunnen ons geen verslechtering veroorloven. Schoon water is een groot goed. Wij zijn dan ook blij met het voorstel om de grondwaterbescherming beter te borgen en ook dat, ja ... Wel is onze fractie kritisch of maatwerkregels voldoende bescherming bieden. Maatwerk mag nooit een excuus zijn om niet te handhaven. Handhaving en tijdige controles zijn onmisbaar voor een sluitende bescherming. Het moet niet zo zijn dat we pas over een plan B nadenken als het blijkt op vrijwillige basis niet te lukken. Onze boodschap is dan ook helder en duidelijk: toon lef en handhaaf. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Pluijm. Mevrouw Schouten, CDA.

Mevrouw Schouten: Ja, voorzitter, dank u wel. Voorzitter, veiligheid van drinkwater en veilig bodemgebruik staat voor het CDA buiten kijf. We hebben daarom in de commissie heel nadrukkelijk aangegeven hoe belangrijk het is om als het gaat over veilige waterbronnen, ook goed te kijken, breder, naar wat er in de bodem gebeurt. En dat is nogal wat, want ook in het kader van de energietransitie gaat er veel gebeuren in de bodem. Het rapport van de Rekenkamer heeft heel nadrukkelijk duidelijk gemaakt dat we in Gelderland ten

aanzien van het vastleggen, meer kunnen doen. Ik hecht er veel waarde aan om ook aan te geven dat bij alles wat er in de toekomst gebeurt, we bovenal moeten zorgen dat onze watervoorzieningen goed blijven. Ik heb in de zomer rondgelopen rondom Nijmegen en de '...' gelopen en dan zie je in, ik heb gelopen in die week na de Vierdaagse, ik kan u vertellen: het was toen erg warm en erg droog en juist die droogte triggert als je in die natuur bent, om te beseffen dat we er alles aan moeten doen om te zorgen dat het goed blijft. Ik heb er vertrouwen in dat door het overnemen van deze aanbevelingen, dat ook zal gebeuren. Ik vind wel belangrijk om, dan richt ik me even naar de PVV, om dit belangrijke thema niet te vervuilen met een discussie die er helemaal niks mee te maken heeft. Het is een punt wat u in het verleden heeft willen maken, het gaat er nu om dat wij op een goed mogelijke manier hiermee omgaan en dan hebben we het dus niet over asielzoekers. Dank u wel.

De voorzitter: Eén moment. Ja, de heer Diepeveen, PVV.

De heer Diepeveen: Ja, het is een leuke metafoor, mevrouw Schouten dat u gebruikt over vervuiling. Maar waar doelt u dan precies op, om deze discussie te vervuilen?

Mevrouw Schouten: U vervuilt de discussie met het iets willen zeggen over asielzoekers. En ik weet, dat doet u altijd waar het kan, maar hier is het niet gepast.

De heer Diepeveen: Ik denk dat het zeker gepast is als we gaan kijken naar het rapport van de Rekenkamer en ook naar het besluit wat we zo gaan nemen met zijn allen, om te waarborgen dat het grondwater beschermd wordt. En u weet ook: de opvang van asielzoekers in tentenkampen in een waterwingebied, waarbij ook nog eens een keer gebleken is, achteraf gezien, dat er mensen daar verbleven die wat anders in hun zin hadden, niet direct daar, maar het risico wat daar ontstaan is, vind ik het onverantwoord en wij als PVV, om dit in de toekomst te doen, als je zo'n gedegen rapport hebt dat waarschuwt om voorzichtig te zijn en ons grondwater te beschermen. En als u dan zegt: vervuilen door deze discussie, juist niet, ik wil juist benadrukken hiermee, wij, dat het zeer van belang is om geen onaanvaardbare risico's te nemen in dergelijke gebieden. Dus ik vind het jammer dat u dat zo benoemt, maar het is zeker geen vervuiling.

De voorzitter: Dank u wel. Tot slot mevrouw Schouten nog.

Mevrouw Schouten: Ja, ik kan me niet aan de indruk onttrekken dat u het nu per se weer op de agenda willen hebben om uw punt van asielzoekers te maken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ben ik nog iemand vergeten van u? Ik kijk voor de zekerheid even rond. Niet het geval, dank u wel. Dan is hiermee de beraadslaging ... O ja, sorry, ja, die hebben we ook nog, de gedeputeerde. Ja, Staten is de baas, dus ik denk: huppettee. U mag. De heer van 't Hoog

De heer van 't Hoog: Ja, voorzitter, die hebben we ook nog.

De voorzitter: En welke, hè? Toe maar.

De heer Van 't Hoog: Ja en een punt dat bij mij in de agenda stond als een hamerstuk, maar kennelijk toch aanleiding om erover te spreken. Laten we even goed vaststellen waar het over gaat hè, het gaat op zich niet over ons drinkwaterbeleid, maar het gaat over een rapport van de Rekenkamer. En op zich, de aandachtspunten die aangedragen zijn, nu in dit korte debatje en meer in zijn algemeenheid, de aanbevelingen die de Rekenkamer doet, daar zijn, is ook het college blij mee, omdat het ons helpt om de

debatten die gaan komen in de komende tijd over drinkwater, om die goed te voeren. Want we komen daar uitgebreid op terug, zowel bij de kwantiteitsdiscussie, die alleen maar actueler wordt, ook met droogte af en toe en andere keren weer te veel water, als de kwaliteitsdiscussie, inclusief de afweging tussen grondwater aan de ene kant en geothermie aan de andere kant, die discussies gaan allemaal komen. U krijgt zeer binnenkort daar ook de nodige rapporten over als eerste stap op weg naar een besluit dat in de komende jaren moet worden genomen. Voorzitter, er is een motie ingediend door mijnheer Diepeveen. En ja, tegen de achtergrond van wat ik net zei over het Rekenkamerrapport, dat het daar eigenlijk over gaat, is wat ons betreft, wat het college betreft, het nu niet opportuun om uitspraken te doen zoals die in de motie worden voorgesteld, dus het college ontraadt de motie.

De voorzitter: Ja, dank u wel, mijnheer de gedeputeerde. Ik kijk nog even of er behoefte is aan een hele korte tweede termijn. Ik denk van niet, dat is niet het geval. Dan is hiermee de beraadslaging gesloten, ga ik over tot stemmingen. Allereerst over het voorstel en daarna de motie. Het voorstel, nog behoefte aan stemverklaring? Behoeft aan stemming? Dan wordt het voorstel unaniem aangenomen. Dan is nu de motie aan de orde, de motie die door de PVV is ingediend. Is daar behoefte nog aan een stemverklaring op de motie? Behoeft aan stemming? Ja? Gaan we stemmen. Ja, ik kijk even naar u. Gaan we de motie nu in stemming brengen. Wie is voor de motie, als die kan, wil die gaan staan. Dank u wel, is de fractie van de PVV, dat betekent dat de motie is verworpen.

6B Heroverweging gebruik biomassa en biomassacentrale Arnhem (PS2019-628)

De voorzitter: Dan zijn we nu, dan is hiermee agendapunt 6 dus helemaal afgerond, zijn we bij 6A, debatverzoek van de Socialistische Partij, fysieke toegankelijkheid van evenementen en festivals. O, dat zijn de vragen. Dan ga ik naar het volgende debatverzoek, de andere zijn dus vragen, van Forum voor Democratie, SP en Partij voor de Dieren: Heroverweging gebruik biomassa en biomassacentrale in Arnhem. Ik denk dat ik mevrouw Roozendaal daar het woord over mag geven, ja, daar komt mevrouw Roozendaal naar voren. Mevrouw Van Roozendaal, gaat uw gang. Even knopje indrukken.

Mevrouw Van Roozendaal: Forum voor Democratie voelt zich genoodzaakt om dit debat aan te vragen, want waar gaan we met dit land en onze provincie Gelderland heen? Voorzitter, ik weet bijna niet waar ik moet gaan beginnen. Actiegroepen tegen biomassacentrales en windparken rijzen als paddenstoelen uit de grond. Ons prachtige landschap en het vrije uitzicht daarop, zowel op land als zee, wordt ons ontnomen. Energiebelastingen worden hoger en hoger. Mensen moeten daardoor kiezen tussen stoken of koken. Omwonenden van biomassacentrales en windparken vrezen voor hun gezondheid en blijven zitten met kostbare en langsepende juridische procedures om op te komen voor hun leefomgeving. Zelfs een aansprakelijkheidsstelling voor Gedeputeerde Staten is gister door de provincie ontvangen. En het bos in Gelderland neemt af. Rationeel beleid blijft uit. Dit is slechts een kleine weergave van de uitwerking van het huidige klimaatbeleid. Zo ook in Gelderland. En tekenend daarvoor, voorzitter, is de petitie die vanmorgen is aangeboden die negen belangengroeperingen, andere betrokkenen en omwonenden hebben ingediend met maar liefst bijna vierduizend handtekeningen. En de partijen verzoeken in deze petitie om intrekking van de vergunning. Wanneer de vergunning wordt ingetrokken, is de centrale van de baan. Omdat de opening van de centrale al op korte termijn gepland staat, wil Forum voor Democratie in deze Statenvergadering fundamenteel het debat met elkaar aangaan over het nut en noodzaak van biomassa in breder perspectief en meer in het bijzonder het verzoek dat vanuit zo vele burgers komt om de biomassacentrale niet te openen. Mogelijk zullen er naar aanleiding van dit debat nog een aantal moties volgen. Bijna vierduizend handtekeningen, voorzitter, dat is genoeg voor meerdere burgerinitiatieven. Mensen begrijpen niet meer

waar het heen gaat en dat is begrijpelijk. Men krijgt keer op keer te horen dat het slecht gaat met de biodiversiteit, dat CO₂ de wereld doet vergaan, maar tegelijkertijd plannen we een biomassacentrale die dagelijks zeven vrachtwagens aan hout gaat opbranden. Hout verbranden als biomassa is niet duurzaam, ook niet wanneer dat in het Parijsakkoord of het IPCC-akkoord staat. We schakelen over van het gas, terwijl de verbranding van biomassa drie tot vier keer meer CO₂-uitstoot in de atmosfeer brengt dan gas. Er komt bij de verbranding van biomassa zelfs meer CO₂ vrij dan bij het gebruik van kolen. Dus zelfs als je al gelooft dat CO₂ bijdraagt aan de antropogene opwarming van de aarde, en wij hoeven u niet te vertellen dat wij dat niet doen, maar dan zou je vraagtekens moeten zetten bij het gebruik van biomassa en de centrale in Arnhem. Zoals ik in mijn maidenspeech heb gezegd, is gas één van de schoonste energiebronnen. Het is daarom onbegrijpelijk dat we juist in deze centrale overschakelen van het gas naar biomassa. Zelfs de Wageningse hoogleraar ecologie Louise Vet is fel gekant tegen deze houtgestookte installaties, omdat deze meer CO₂ uitstoten dan aardgas en kolencentrales. De tegenstrijdigheid ten top. Of wordt deze centrale gelegitimeerd omdat de CO₂ daarvan niet meetelt? De keuze lijkt naar mij een politieke keuze en niet in het belang van de inwoners van Gelderland. Volgens ons is biomassa een zeer kostbare vergissing. Biomassa wordt enorm gesubsidieerd, wat moet worden opgehoest door de gewone burger via hun energierekening, waarvan al bekend is dat dit beleid leidt tot energiearmoede. Voor de biomassacentrale in Arnhem wordt 76 miljoen euro subsidie verleend in de komende twaalf jaar, om de verschillen tussen gas en biomassa op te vangen. Daarmee verliezen de inwoners van Gelderland en Nederland een stukje van hun koopkracht en kan het geld niet worden uitgegeven aan andere belangrijke onderwerpen, zoals veiligheid, zorg en onderwijs. En dit terwijl het tot helemaal niks leidt, dat heb ik u zojuist uitgelegd. Ik wil u graag nog herinneren dat we als Provinciale Staten dit voorjaar al de zorg hebben uitgesproken over de teruggang van het bosgebied in Gelderland. Wij delen de zorg die ook in de petitie wordt beschreven, dat deze biomassacentrale zal leiden tot verdere bomenkap. Er wordt in de brief van de provincie van 6 september jongstleden aangegeven dat er conform de motie Verbranding biomassa de houtige massa zijn oorsprong moet vinden binnen een straal van honderd kilometer en de houtige massa zou moeten voortkomen uit bos- en groenbeheer, het zijn de woorden van de provincie. Maar door het oogsten van top- en takhout uit de Nederlandse bos, ontstaat er een nutriëntentekort in de bossen. De helft van al de biodiversiteit in ons bos is direct gebonden aan dood hout en organisch materiaal, aldus de Gelderse Natuur en Milieufederatie. Het zal leiden tot extra verlies aan voedingsstoffen en veel bodems, zoals de Veluwe, zijn niet in staat om dit verlies te compenseren. Voornoemde aangenomen motie stelt ook dat initiatieven gericht op het verbranden van biomassa een innovatief en tijdelijk karakter dienen te hebben en biomassa wordt gebruikt waar bij de winning geen verschraling van de bodem of achteruitgang van de biodiversiteit optreedt. Wij zien daarom alle aanleiding om vraagtekens te zetten bij de oorsprong van de houtige massa en het effect op het milieu. De belangenorganisaties, omwonenden en andere betrokkenen spreken zelfs van het opbranden van tweemaal de Veluwe in twaalf jaar. Daar kunnen we toch niet achter staan? Al met al, naast het waanzinnige CO₂-beleid en de zorgen over het milieu in onze bossen, is de centrale op deze manier volgens ons alleen maar heel erg duur en een kopzorg voor de omwonenden die achterblijven met de verslechtering van hun leefomgeving en kostbare juridische procedures. De omwonenden en belangengroepen hebben een onderbouwd verzoek tot intrekking en actualisatie van de vergunningen gedaan, en wij zijn dan ook van mening dat de provincie alles moet doen om de belangenorganisaties en omwonenden tegemoet te komen en iedere mogelijkheid te onderzoeken om de vergunning in te trekken. Wij kunnen dan ook niet anders dan stellen dat het ridicul en onzinnig is en we horen graag hoe de andere fracties daarover denken. Bedankt, voorzitter.

De voorzitter: Nee, dank u wel aan u. Nee, nee, nee, anders krijgen we ook boegeroep hè, dat weet u. Dan ben ik nu bij ... Even kijken, ja, de heer Westra, VVD, wilt u het woord? Niet, dank u wel. CDA, mevrouw Van Hooff?

Ook niet, dank u wel. Partij van de Arbeid, mevrouw Jeurink? Niet. D66, mevrouw Visser? Ga uw gang, komt u naar voren. Ga uw gang, mevrouw Visser, D66. Knopje, bovenop

Mevrouw Visser: Ik zie hem, dank u wel. In dit debatverzoek horen wij twee onderwerpen. Eén is het intrekken van de vergunning en het andere is het heroverwegen van de biomassa. Ik zou graag allereerst willen ingaan op de vergunning. D66 vindt het belangrijk dat de overheid een betrouwbare partner is. Maar wij zijn ook heel blij dat onderzocht wordt of de vergunning kan worden ingetrokken. Maar wij vragen ons wel af waarom dat zes maanden moet duren. Dan het tweede punt, het heroverwegen van biomassa. En daarin breng ik graag motie 17 en 26 in herinnering. Dit is een breed gesteunde motie die in 2017 is voorgelegd en goedgekeurd. En daarin staan criteria voor de inzet van provinciale middelen, waarop, op basis waarvan dus verbranding van houtige biomassa is toegestaan. Twee criteria is in de brief richting Arnhems Peil niet op ingegaan en dat is dat biomassa alleen is toegestaan als het een tijdelijk karakter heeft en ten tweede als in de cascadering geen hoogwaardige toepassing mogelijk is. Ik zou dan ook willen vragen aan Gedeputeerde Staten om daarop in te gaan richting de Staten. En ook breng ik graag het onderzoek van Probos in herinnering. Ze hebben een quickscan gedaan over het potentieel aan houtige biomassa in Gelderland en deze is amper beschikbaar. Helemaal als je dat in het licht plaatst van het aantal biomassacentrales die er tegenwoordig worden gebouwd en het beperkte aanbod aan biomassa. Ik zou dan ook willen vragen aan Gedeputeerde Staten of zij dit heeft onderzocht en of zij dit ook gaat monitoren. En tot slot zou ik aan Forum willen vragen of zij een motie gaan indienen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dat zullen we waarschijnlijk nog in de tweede termijn horen. Even kijken hoor, mevrouw Slingerland, ik weet niet of er nog behoefte is, ChristenUnie? Niet. SP, mevrouw Claassen, ga uw gang. Ja, wat u wil hoor, mag vanaf hier. Vanaf de desk, oké, ga uw gang.

Mevrouw Claassen: Ik doe het wel gewoon vanaf hier, scheelt iedereen een hele hoop tijd, zijn we extra vroeg klaar vandaag.

De voorzitter: Nou, dat weet ik nooit, dat weet ik niet.

Mevrouw Claassen: Jawel, gaat goed komen. Voorzitter, de SP is zich bewust van de uitdagingen die er liggen rondom de klimaatverandering en de energietransitie. Er gaan echter vele wegen naar Rome en je kunt er per ongeluk de verkeerde afslag nemen. Dat blijkt hier in Arnhem aan de hand te zijn. Zojuist zijn er bijna vierduizend handtekeningen aangeboden om de opening van de biomassacentrale op de Kleefse Waard in Arnhem tegen te houden. Allemaal handtekeningen van bezorgde omwonenden en inwoners van Gelderland. Die zorgen dienen wij als volksvertegenwoordigers serieus te nemen. Door Johan Vollenbroek, de man achter de organisatie, door de Raad van State gelijk heeft gekregen in zijn kritiek op de PAS-wetgeving, is een verzoek ingediend tot intrekking van de vergunning Wet en natuurbescherming actualisatie van de omgevingsvergunning. De SP had dezelfde vraag daarover als D66 zojuist: waarom moet dat zolang duren voordat daar duidelijkheid over komt? De SP dringt erop aan om de opening van de biomassacentrale op te schorten, totdat er duidelijkheid is over de mogelijkheid van de intrekking van de actualisatie van de vergunning. En wij zouden graag daar een reactie op willen hebben van de gedeputeerde.

De voorzitter: Ja, dank u wel, mevrouw Claassen namens de SP. SGP, de heer Mulder, kijk ik nog even voor de zekerheid, niet. En Partij voor de Dieren, de heer Van der Veer? Ja. Ga uw gang, Partij voor de Dieren, de heer Van der Veer.

De heer Van der Veer: Voorzitter, dank u wel. Een bos moet oud kunnen worden, stond er maandag in de krant. Bosbouwers, wetenschappers en beheerders die vinden dat de afbraak en kaalkap van het Nederlandse bos snel moet stoppen. Ook paus Franciscus heeft afgelopen zaterdag gezegd dat ontbossing een wereldwijd probleem is en hij waarschuwde voor het verlies aan biodiversiteit dat ermee gepaard gaat. Het Amazonegebied staat in brand. Hoe is het dan in 's hemelsnaam mogelijk dat we hier in Gelderland centrales bouwen om bomen op te stoken, terwijl, zo waarschuwt de Gelderse Natuur en Milieufederatie ons, terwijl al veel meer biomassa nodig zou zijn voor alle vergunde activiteiten dan dat er in Gelderland beschikbaar is. Staan ambtenaren daarbij stil, toen ze die vergunningen gaven? Hebben ze ervoor gewaarschuwd dat we maatregelen moeten nemen? Ik wil daar graag van de gedeputeerde straks een antwoord op. We hebben van de stichting Arnhems Peil honderden links ontvangen naar onderzoeksrapporten en meer dan duizend links naar nieuwsberichten, rapporten waar in staat dat het verbranden van biomassa niet effectief is en ongezond is en ook niet goed is voor de biodiversiteit. Niet effectief, omdat het jaren en jaren gaat duren voordat nieuw aangeplante bomen dezelfde hoeveelheid CO₂ uit de lucht opnemen als volwassen bomen die nu gekapt dreigen te gaan worden. Die berichten zijn er al meer dan tien jaar. Hebben de ambtenaren al die tijd zitten slapen? Wie is daarvoor verantwoordelijk? Er zal straks een aanklacht tegen ons worden ingediend bij het Internationaal Strafhof in Den Haag als we deze centrale niet tegen gaan houden, is ons gemaild. Voorzitter, laat het duidelijk zijn: Partij voor de Dieren die vindt als geen ander dat wij vaart moeten maken met de energie- en klimaattransitie, om te voorkomen dat wij in een situatie van een onomkeerbare opwarming van de aarde terecht komen. Maar dat moet niet met maatregelen die niet werken en die slecht zijn voor de biodiversiteit, die slecht zijn voor de volksgezondheid, voor de natuur en voor het welbevinden van mensen en dieren. Dit is de eerste vergadering na het zomerreces. Ik heb al eens eerder gezegd dat de overheid moet optreden tegen winkeliers die middenin in de winter de deuren in de winkelstraten gewoon open hebben staan, terwijl de warmte zo naar buiten walmt, maar wat ik in de zomer heb meegemaakt, voor het eerst, dat was precies het tegenovergestelde: open deuren bij een hittegolf en dan een bordje op de deur: kom hier binnen, we hebben airco. Voorzitter, en daar zouden wij dan bomen voor op moeten stoken om zogenaamde duurzame energie voor te maken. Onze fractie verzoekt met klem het college tegen alle energieverstopping op te treden en deze centrale tegen te houden en we horen graag de reactie van de gedeputeerde. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, dank u wel mijnheer Van der Veer van de Partij voor de Dieren. Nog anderen misschien vergeten? Voor de zekerheid doe ik dat even. Dat is niet het geval, dan geef ik graag het woord aan de gedeputeerde Van der Meer met betrekking tot de beantwoording. En daarna volgt nog de tweede termijn natuurlijk en dan heeft u de ruimte, als u dat wilt tenminste, een motie in te dienen. Dat was net even het verzoek hè. De gedeputeerde Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ja, dank u wel. Het gaat hier over houtige biomassa als brandstof en daar is de laatste tijd veel over te doen. Er zijn websites met argumenten tegen, er zijn websites met argumenten voor en we hebben vandaag weer een aantal argumenten gehoord waarop argumenten worden genoemd tegen biomassa. En het is zoals Statenlid Karin Jeurink voor de zomer nog stelde, van wat moet ik nou geloven, want ik hoor zoveel meningen? En zij stelde voor om een rondetafelgesprek te organiseren hierover en dat is een goede zaak. Een rondetafelgesprek met wetenschappers, deskundigen, belanghebbenden, om alle voors en tegens, nut en noodzaak goed met elkaar door te akkeren, daar gewoon de tijd voor nemen, rustig met elkaar erover te hebben en op die manier uiteindelijk tot een goed afgewogen oordeel te komen. En bij dat gesprek kunnen natuurlijk de mensen en de actiegroepen die vandaag een petitie hebben aangeleverd, ook worden uitgenodigd, maar dat geldt hopelijk ook voor een bedrijf als Veolia, die ook het een en ander hierover wil inbrengen. Wij zullen ook een bijdrage leveren. Vanuit het GS zullen we een strategienota over biomassa inbrengen. We zullen daar de komende maanden aan werken waarin we alle aspecten van biomassa, maar

ook biogas, zullen behandelen en die willen we graag met u bespreken. Onder andere: hoe om te gaan met de cascadering van biomassa? Hoe kunnen we vanuit de provincie bijdragen aan hoogwaardigere toepassingen van biomassa, bijvoorbeeld in de chemische industrie? Bovendien komt het Rijk binnenkort ook met criteria voor duurzame biomassa en dat volgend uit het klimaatakkoord, waarin biomassa een nadrukkelijke rol krijgt in de energietransitie. En dat willen we ook gewoon graag bespreken bij die rondetafelconferentie. Dus we gaan met u in gesprek bij die rondetafelconferentie. En daar wou ik het bij laten als het gaat om de inhoud, maar ik wil wel wat vertellen over de vergunningverlening.

De voorzitter: Eerst een interruptie van mevrouw Van Roozendaal, Forum voor Democratie. Ga uw gang.

Mevrouw Van Roozendaal: Ja, ik hoor de gedeputeerde zeggen dat er voor- en nadelen zijn. Ja, die rondetafelgesprekken, die komen sowieso te laat voor de biomassacentrale en Veolia, die vandaag ook aan de orde is. En eigenlijk, door wat ik u hoor zeggen van er zijn voor- en er zijn nadelen, stelt u nou dat u eigenlijk niet zo goed weet of het een wijs besluit is om de opening van deze biomassacentrale doorgang te laten hebben?

De heer Van der Meer: Kijk, de vergunning is verleend in 2016, de omgevingsvergunning, met de natuurvergunning, overigens toentertijd zonder maatschappelijke onrust. De vergunning is toen verleend. Daar heeft het bedrijf, op basis daarvan, een biomassacentrale gebouwd. Het is ook zo dat als het bedrijf voldoet aan alle wetgeving, alle regels, wetgeving die gemaakt is door het Rijk, dan kunnen wij als provincie ook zo'n vergunning niet weigeren. Dus die vergunning is toentertijd ook niet geweigerd, is afgegeven.

De voorzitter: Mevrouw Van Roozendaal nog over dit punt.

Mevrouw Van Roozendaal: Ja, ik zit even te denken, maar ja, ik krijg niet echt een antwoord. Want verschuilt u zich nou achter de regeltjes, of ... Want ik vraag eigenlijk: bent u van mening dat het geen wijs besluit is? En bent u eventueel bereid om de opening van deze centrale uit te stellen totdat er eigenlijk duidelijkheid is over de intrekking van de vergunning?

De voorzitter: Dat is een heldere vraag. Gedeputeerde.

De heer Van der Meer: Een heldere vraag. Kijk, wij staan nog steeds achter de vergunning. De negatieve beeldvorming omtrent biomassa is vooral ingegeven door de bijstook van biomassa in kolencentrales en daar gaan al die pellets in, die vanuit Amerika deze kant opkomen en dat gaat wel ten koste van hele bomen, die overigens in de jaren zeventig zijn aangeplant voor de papierindustrie en die nu worden ingezet voor de pelletmarkt in Europa. Daar is die negatieve beeldvorming uit ontstaan, maar laten we zeggen biomassa afkomstig uit beheer van bossen, natuur, landschap, maar ook stedelijk groen, ja, daar is voor ons gevoel niets mis mee als het wordt omgeven met criteria en certificaten. Kijk even naar bijvoorbeeld stedelijk groen. Vorig jaar, of in het voorjaar, hadden we die storm, die voorjaarsstorm. Heeft bijvoorbeeld in Eindhoven, waar ik toen nog wethouder was, iets van duizend bomen gekost. Ja, die laten we niet over de weg liggen vanwege biodiversiteit, nee, daar worden eerst planken van gezaagd, als dat mogelijk is en de rest dat wordt afgeleverd bij een biomassacentrale. Dus ook dat soort hout komt daar, op die plek terecht.

De voorzitter: Mevrouw Claassen, tot slot van dit punt, want u had twee concrete vragen in feite hè? O, sorry, mevrouw Van Roozendaal, excuus.

Mevrouw Van Roozendaal: Ja, ik heb eigenlijk nog één vraag. Kijk, wat mij ter ore is gekomen, is dat er wel gezonde bomen voor gekapt gaan worden, dat er hele bomen in die biomassacentrale opgestookt gaan worden. Durft u uw hand ervoor in het vuur te steken dat dit niet gaat gebeuren en uw verantwoordelijkheid te nemen als blijkt dat dat wel zo is?

De voorzitter: Tot slot, de gedeputeerde.

De heer Van der Meer: Kijk, zij hebben een contract met Enerco, Bio Enerco uit Oldebroek en dat is allemaal gecertificeerd hout. En die certificaten krijgen ze alleen onder een aantal voorwaarden. En die voorwaarden bestaan dat er altijd minder oogst dan dat er wordt bijgegroeid, dus ze moeten minder oogsten dan dat erbij groeit in zo'n bos, laten liggen van top- en takhout bij oogst op arme bodems, zoals zandgronden, bij kap stronk in de bodem laten zitten en zo nu en dan een boom laten liggen voor de biodiversiteit en altijd compenseren met een factor anderhalf. Dus zo'n bedrijf krijgt zo'n certificaat niet voor niks, die moet voldoen aan dit soort voorwaarden. En daar wordt ook op gecontroleerd.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Veer.

De heer Van der Meer: Binnen een straal van honderd kilometer rondom Arnhem.

De voorzitter: Partij voor de Dieren, ga uw gang.

De heer Van der Veer: Voorzitter, op de website van de Gelderse Natuur en Milieufederatie staat aangegeven dat er voor vergunde activiteiten nu al meer biomassa nodig is, houtige biomassa, nee, er staat gewone biomassa, maar ik neem aan houtige, dan dat we in Gelderland hebben hè, binnen die honderd kilometer die u net noemt. Durft u nu te beweren dat wat daar op de website staat, niet klopt? Houden onze ambtenaren in de gaten, terwijl ze met dit soort vergunningen bezig zijn, of we niet die grens van binnen honderd kilometer overschrijden? Hoe werkt dat hier in het provinciehuis?

De voorzitter: Ja, gedeputeerde.

De heer Van der Meer: Kijk, de biomassa kan een rol vervullen in de warmte, vooral de warmtevoorziening, niet in stroom, maar vooral in de warmtevoorziening en stoomvoorziening niet vergeten, want daar gaat het eigenlijk over bij de Kleefse Waard. Maar dat heeft natuurlijk ook zijn grenzen. Ik bedoel, we kunnen niet oneindig biomassacentrales neer gaan zetten, dus dat heeft zijn grenzen. En waar die grens zit, dat wil ik graag in die strategienota ook weergeven en daar kunnen we ook een discussie over voeren. Feit is dat Nederland nog steeds meer biomassa exporteert dan importeert en van de beschikbare biomassa in Gelderland wordt 75 procent nu gebruikt, dus er is nog enige ruimte.

De voorzitter: De heer Van der Veer nog tot slot op dit punt en dan ga ik naar mevrouw Visser.

De heer Van der Veer: Dus eigenlijk beweert u, van hetgeen u net ons deed toekomen, klopt niet helemaal, want u zegt nu 75 procent. En zou u ook durven beweren van nou, als we toch boven die honderd procent uitkomen, dan vind ik dat die centrale van Veolia niet aan de praat moet, gestart moet worden?

De heer Van der Meer: Deze vergunning is onherroepelijk. Dit bedrijf gaat open in oktober, want die centrale is al gebouwd, maar we moeten wel kritisch kijken naar de toekomstige biomassacentrales in Gelderland.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Van der Meer: Los van de vraag of we daar überhaupt een stokje voor kunnen steken, als ze voldoen aan de regelgeving.

De voorzitter: Mevrouw Visser, D66.

Mevrouw Visser: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik wil heel even terugkomen op de biomassa en op de vragen die ik net heb gesteld. U zegt dat er heel veel bedrijven zijn die gecertificeerd zijn. Luuk van der Veer en ook mevrouw Van Roozendaal heeft u daar vragen over gesteld. U zei net: ik weet zeker: 75 procent biomassa wordt daar verstoekt. Maar volgens mij ...

De heer Van der Meer: Nee, dat zeg ik niet.

Mevrouw Visser: Dan kom ik even tot mijn vraag. Ik wilde even dat onderzoek van Probos, wil ik in herinnering brengen, wat daarin staat, dat er gewoon geen, amper houtige, want daar gaat het mij even om, houtige biomassa beschikbaar is in Gelderland. Dus hoe weet u dan zo zeker dat aan die criteria voldaan wordt? Want binnen die straal van honderd kilometer is op basis van dit onderzoek, is het nauwelijks beschikbaar. Dus hoe weet u dat, hoe onderzoekt u dat en hoe monitort u dat?

De voorzitter: De gedeputeerde.

De heer Van der Meer: Veolia heeft een langjarig contract met Bio Enerco voor de levering van biomassa, gecertificeerd, hè, uit duurzaam bosbeheer en stedelijk groen. Dus daar hebben ze een contract voor. En dat staat ook zo vergund en daar wordt op gecontroleerd. En dat is, ja, meer kan ik er niet van maken.

De voorzitter: Oké.

Mevrouw Visser: Maar bent u op de hoogte van dit onderzoek, heeft u dat gezien? Trekt u dat ...

De heer Van der Meer: Ik heb een cijfer gezien dat 75 procent van het beschikbare biomassa, dus niet van alle bomen, want er worden niet specifiek bomen gekapt voor de biomassacentrale, maar dat zijn residuen van duurzaam bosbeheer, dat van de beschikbare biomassa in de provincie 75 procent wordt gebruikt en dus is er nog enige ruimte.

De voorzitter: Oké.

De heer Van der Meer: Maar niet onbeperkt.

De voorzitter: Mevrouw Claassen, SP.

Mevrouw Claassen: Ja, dank u wel, voorzitter. Hoor ik nu eigenlijk de gedeputeerde zeggen van 75, nee, we halen de biomassa voor Arnhem, die wordt weggehaald bij één en hetzelfde bedrijf, die hebben een contract? Maar wat nu als er niet voldoende geleverd kan worden door dat bedrijf? Waar komt de rest dan vandaan? Betekent dat dan dat Arnhem niet zou kunnen draaien?

De voorzitter: Ik geef u gerust hoor, de ruimte om dit soort vragen te stellen, met in het achterhoofd wat toegezegd is over het rondetafelgesprek en u noemt het een strategiedocument hè?

De heer Van der Meer: Een strategische nota over biomassa. En daar zou ik graag dit soort vragen willen opwerpen, ook proberen antwoorden erop te vinden en dat kunnen we samen met u daar een discussie over hebben. Het gaat me nu te ver om daar op al die details nu een antwoord te formuleren.

De voorzitter: Ja, dat ik even dat zeg. Dan weten we waar de behoefte zit. Ga uw gang. Ja, natuurlijk, mag nog even.

Mevrouw Visser: U gaat dadelijk nog verder, want u maakte een knipoog ...

De voorzitter: Wel in de microfoon praten hoor, dat is duidelijk.

Mevrouw Visser: U maakte een knip tussen de inhoud en het proces en dan hoop ik dat u enerzijds qua inhoud ook gaat checken, zich in dit onderzoek gaat verdiepen of er inderdaad houtige biomassa beschikbaar is, voldoende. En het tweede is: kunt u de vraag beantwoorden waarom het zo lang moet duren om een besluit te nemen over het al dan niet intrekken van de vergunning? Ja?

De heer Van der Meer: Ja, die vraag had u gesteld, ja, klopt.

De voorzitter: Ga uw gang.

De heer Van der Meer: Nog even over de vergunning en dan kom ik vanzelf op uw vraag uit hè. Dus in 2016, de omgevingsvergunning, natuurvergunning en op 26 april is een omgevingsvergunning verleend, een extra omgevingsvergunning, op verzoek van Veolia en nota bene eigenlijk om de bewoners uit de omgeving tegemoet te komen. Want die bewoners willen niet dat er in het weekend ook met vrachtwagens zou worden gereden. En om die reden hebben ze een omgevingsvergunning aangevraagd voor een diepere kelder, die kelder moet van twee naar vijf meter, voor de opslag van biomassa. En tegen die vergunning zijn nu 160 bezwaarschriften ingediend en in feite bezwaarschriften tegen een diepere kelder voor de opslag van biomassa. Een hoorzitting daarvan vindt plaats op 27 september en dan is er nog die verstrekte natuurvergunning waar een intrekingsverzoek voor is ingediend op basis van de Raad van State-uitspraak over stikstof. Nou, overigens, in diezelfde uitspraak van de Raad van State staat ook dat vergunde situaties gerespecteerd dienen te worden. Nou, de omgevingsdienst ODRN die is bezig met de beoordeling van deze intrekingsverzoek. Ja, daar staat gewoon een termijn voor, maar ik kan vragen om te kijken of dat sneller kan.

De voorzitter: Laatste vraag en dan pak ik de tweede ronde nog even. Ga uw gang, mevrouw Visser, D66.

Mevrouw Visser: Ik heb daar geen aanvullende vraag, maar gewoon dank u wel dat u ernaar wil kijken of dat sneller kan.

De voorzitter: Oké, dank u wel, helder. Eerste termijn afgerond, met beantwoording ook van GS in deze zin. Dan ga ik nu nog even naar de tweede termijn. Uw tweede termijn kan weer vanaf het spreekgestoelte hoor.

Mevrouw Van Roozendaal: Nee, maar ik wilde nog eigenlijk even wat vragen, want volgens mij heb ik zojuist D66 ook horen zeggen over dat ze wel nieuwsgierig waren over hoe er op de voorwaarden van die motie die in 2017 is aangenomen, dus ja, daar wacht ik eigenlijk nog op een antwoord.

De voorzitter: Ja, oké, dank u wel.

De heer Van der Meer: Nee, die wilde ik eigenlijk inderdaad nog beantwoorden. De motie die in 2017 is ingediend, verzoekt het GS om provinciale middelen alleen nog in te zetten ter ondersteuning van initiatieven die zijn gericht op het verbranden van houtige biomassa voor energieopwekking wanneer deze onder een aantal condities wordt gedaan. Maar Veolia krijgt geen financiële middelen van de provincie. En dus hoeven ze niet te voldoen aan deze motie. Desondanks voldoen ze wel aan een aantal criteria van deze motie. Ze hebben het hier over biomassa afkomstig van beheer van bos, landschap, stedelijk groen, duurzaam beheer, gecertificeerd, binnen een straal van honderd kilometer. En gecertificeerd biomassa wil ook zeggen dat nutriënten die nodig zijn voor de bodem, dat die blijven liggen. Nutriënten zitten overigens over het algemeen in blad van een boom en bij zandgronden wordt dat zeker daar in het bos gelaten om de bodem verder te verrijken. Maar ze voldoen dus in feite aan de motie, terwijl dat eigenlijk in principe niet hoeft.

De voorzitter: Dank u wel, is hiermee de eerste termijn afgerond. Ga even naar de tweede termijn. Is er nog behoefte vanuit ... Ja, mevrouw Van Roozendaal, Forum voor Democratie. Ga uw gang.

Mevrouw Van Roozendaal: Dank u wel. Forum voor Democratie vindt eigenlijk dat er te weinig antwoord is op de specifieke vragen ten aanzien van Veolia. Er is nog zoveel onduidelijkheid, dat hoor ik de gedeputeerde meerdere keren zeggen en daarom gaan wij een motie indienen. Even kijken, ja, ja, dat weet ik, maar ik heb er twee, dus er volgt er nog één. Oké. Constaterende dat er 17 juni jongstleden een verzoek is ingediend tot intrekking en actualisatie van de vergunningen ten aanzien van de biomassacentrale te Arnhem, verzoeken GS om de opening van de biomassacentrale op te schorten, totdat er duidelijkheid is over de mogelijkheid tot intrekking en actualisatie van de vergunningen. En gaan over tot de orde van de dag.

De voorzitter: Dank, dat wordt dan, even kijken hoor, motie, of 19 motie 42, ja. Alstublieft.

Mevrouw Van Roozendaal: Voor Forum voor Democratie is wel gebleken dat biomassa geen duurzame energiebron is en daarom dienen wij de volgende motie in: beter, nou, ik weet eigenlijk niet hoe je dat zegt, maar goed ...

De voorzitter: Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald?

Mevrouw Van Roozendaal: Ja, dat bedoel ik.

De voorzitter: Voorzitter hè, ja.

Mevrouw Van Roozendaal: Constaterende dat de biomassacentrale van Veolia in Arnhem tot maatschappelijke ophef en onrust zorgt, biomassa achterhaald is en er een verzoek tot intrekking en actualisatie van de vergunningen ligt, roepen GS op er alles aan te doen, o nee, niet om er alles aan te doen, roepen GS op om de vergunning voor de biomassacentrale in Arnhem in te trekken en de centrale geen doorgang te laten vinden en gaan over tot de orde van de dag.

De voorzitter: Dank u wel, dat is 19M43. Ik mag meehelpen een motie te formuleren. Ja, is goed zo? Ja, zo is het goed. Zoals u net voorgelezen heeft. Dank u wel. Dat was uw tweede termijn. Zijn er nog anderen onder u die een tweede termijn gebruik willen maken? De heer Westra, VVD. O, u wilt nog even vraag. Ja, ga uw gang.

Mevrouw Jeurink: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik ben heel benieuwd wat het Forum van Democratie van rechtszekerheid vindt?

De voorzitter: In het kader van de tweede motie denk ik hè, dat u dat bedoelt? Ja, ga uw gang.

Mevrouw Van Roozendaal: Nou ja, rechtszekerheid is gewaarborgd in onze wet- en regelgeving. In de wet wordt gewoon de mogelijkheid tot intrekking geboden. Ik vind dat in dergelijke belangrijke en zulke doorslaggevende zaken voor leefomgevingen van burgers, maar ook zeker tot het behoud van onze bossen, daar gehoor aan moet worden gegeven.

De voorzitter: Mevrouw Jeurink.

Mevrouw Jeurink: Een vervolgvraag, voorzitter?

De voorzitter: Ja, natuurlijk, natuurlijk.

Mevrouw Jeurink: En hoe ziet u dat in relatie tot de betrouwbare overheid die onze provincie wil zijn?

De voorzitter: Ga uw gang, mevrouw Van Roozendaal.

Mevrouw Van Roozendaal: Wanneer wij de wet- en regelgeving volgen en het mogelijk is om eventuele intrekking te doen, dan is daar ook zeker, ja, degene aan wie de vergunning wordt verleend daar ook van op de hoogte. En ik zou zeggen: dat is een risico van ondernemerschap.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Vlottes, PVV.

De heer Vlottes: Ja, voorzitter, hij staat nog aan, voorzitter, dank u wel. Ja, biomassa ...

De voorzitter: Doe even aan, als u wilt.

De heer Vlottes: Hij is aan, hij is aan. Ja, ik ... Nee, de microfoon is te laag.

De voorzitter: Hou hem wel heel hè?

De heer Vlottes: Voorzitter, ja, dan moet ik door de knieën, dat gaat toch niet.

De voorzitter: De heer Vlottes, PVV.

De heer Vlottes: Voorzitter, ja, dank u wel. Wij als PVV zijn ook tegen biomassa, dus wat dat betreft zijn die moties heel sympathiek, maar waar wij dan nog even mee zitten, is dat de vergunning inmiddels onherroepelijk is. Dus hoe gaan we dat juridisch inkleden als we hem moeten gaan opschorten, zoals in de eerste motie, of intrekken in de tweede motie. Hoe ziet dat eruit, juridisch?

De voorzitter: Mevrouw Van Roozendaal.

Mevrouw Van Roozendaal: Ja, die vraag wil ik met alle liefde beantwoorden. Er is een verzoek tot intrekking en actualisatie van de vergunningen vanuit de actiegroepen. Daarin wordt helemaal uitgelegd over hoe die mogelijkheid er zou moeten zijn, er is gewoon opening in de wet daarvoor. En ik denk dat Gedeputeerde Staten er zeker gebruik van zou moeten maken.

De voorzitter: Dank. Ja, de heer Westra nog, VVD, ga uw gang. O, u wil een tweede termijn. O, excuus, ik denk een interruptie, nee, prima zo. De heer Westra in tweede termijn, VVD. Ga uw gang.

De heer Westra: Ja, voorzitter, dit is toch een wat vreemde procedure die vandaag is gehanteerd. Daar willen we toch als VVD, toch even bij stilstaan. We hebben met elkaar afgesproken dat er bepaalde procedures, de BOB-procedures, die hebben we nieuw ingevoerd. En voorzitter, ik vind het toch lastig dat we die niet hanteren. We volgen die op een normale wijze, ik bedoel, het college heeft een keurige Statenbrief geschreven, dank daarvoor aan het college, daar gaat u niet op in en vervolgens gaat u dus echt uiteindelijk een hele eigen werkelijkheid creëren. Voorzitter, ik vind dat niet een ordelijke manier van werken zoals we hier in de Staten zouden moeten doen. Dus ik heb een oproep aan onze collega's, via u dan, dat we toch normaal via de BOB-procedure gaan werken.

De voorzitter: Mevrouw Van Roozendaal, met dat het van mijn kant even, we hebben in het presidium hier ook bij stilgestaan, het is natuurlijk hier het gremium nog om dat nog een keer te verwoorden, die oproep is ook gebeurd in het presidium, maar het staat iedere partij wel vrij om het te doen natuurlijk, maar het is een soort mores die we wel met elkaar hebben afgesproken. Mevrouw Van Roozendaal, kort over dit punt nog.

Mevrouw Van Roozendaal: Kijk, vanmiddag hebben er hartstikke veel mensen hier in de gang een petitie aangeboden. Het is een actueel onderwerp. Het leeft bij de mensen. Het wordt op korte termijn, gaat die opening plaatsvinden. Ik vind juist dat wij als volksvertegenwoordigers ook het debat met elkaar aan mogen gaan. En daarom betreur ik het ook wel dat ik u en uw fractie eigenlijk niet gehoord heb over een mening over die biomassacentrale. Daar hebben de mensen wat mij betreft gewoon recht op. En het instrument is er gewoon, we hebben samen met de SP en de Partij voor de Dieren het debat aangevraagd, ruimschoots tien mensen en ik vind het gewoon niet netjes dat u zich hier op deze manier zo over uitspreekt.

De voorzitter: Dat is iedereen vrij hè. De heer Westra, tot slot van dit punt.

De heer Westra: Laten we zo zeggen, nou ja, voorzitter, ik heb toch aangegeven: u gaat er ook niet op in. Het college wat hier aangeeft hè, het is hier, dit is de plaats waar u ook het debat heeft met het college, dan zou het sieren om in uw inbreng aan te geven: wat vindt u van de brief van het college? Dus dat is jammer. Ik ben ook heel blij overigens dat mevrouw Jeurink het initiatief heeft genomen om te zeggen van we gaan een rondetafel organiseren. Dat is goed, dan kunnen we de juiste informatie met elkaar wisselen. En tevens ook, dat is een paar keer al eerder naar voren gebracht, we zijn ook een betrouwbare overheid. En ik vond het bijzonder hoe u het recht interpreteert ten aanzien van een onherroepelijke vergunning. Ik zou daar toch eens even op nakijken hoe dat kan. En ik vind het ook heel jammer, en ik vind dat een beetje jammer ook in dit hele, dit dossier, dat de toon heel hard is. Ik bedoel, als er wordt gezegd: we gaan naar de rechter toe, à la, maar als er wordt gezegd: we gaan een klacht indienen bij het Internationaal Strafhof, waar zijn we dan in vredesnaam terecht gekomen? Voorzitter, de VVD ziet geen enkele aanleiding om de discussie met het college aan te gaan over de intrekking van de vergunning.

De voorzitter: Dank u wel. Nog anderen onder u die het woord willen hebben in tweede termijn? Ja, Partij van de ... Nee, ik bepaal. De Partij van de Arbeid. Wilde u interrumperen? Ja, oké, ja, dat mag. Mevrouw Jeurink. Daar ben ik bij u ook niet bang voor. Mevrouw Jeurink.

Mevrouw Jeurink: Dank u wel, voorzitter. De PvdA die staat voor een gezonde leefomgeving. Daar werken wij hard aan. Maar de PvdA die staat ook voor een betrouwbare overheid en ze staat voor een rechtszekerheid en rechtsgelijkheid. Voor Veolia is in 2016 al een vergunning verleend, met de toen geldende wet- en regelgeving

en daarbij zij hartstikke veel onderzoeken ingediend die de gezonde leefomgeving hebben gewaarborgd. Ik heb inderdaad het initiatief genomen, samen met een aantal andere partijen om een rondetafelgesprek te houden over biomassa in de brede zin van het woord, want wij krijgen van meerdere plekken verzoeken om vergunningen in te trekken, vergunningen niet te verlenen. Nou gaan wij als Provinciale Staten daar niet over, want wij hebben dat gemandateerd aan Gedeputeerde Staten en dat is met de reden dat wij niet over individuele bedrijven hoeven te praten, want wij zijn degenen die kaderstellend zijn en wij zijn niet degenen die besluiten nemen over vergunningen. En dat is ook de reden dat wij niet één of twee van die moties gaan steunen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Duursma, GroenLinks, zag ik zo net. Ah, interruptie, ga uw gang. Mevrouw Van Roozendaal.

Mevrouw Van Roozendaal: Ja, u spreekt de hele tijd over een betrouwbare overheid en over het intrekken van vergunningen, maar met betrekking tot de PAS, vergunningen voor boeren worden probleemloos ingetrokken.

Mevrouw Jeurink: Nee, de vergunningen die al verleend zijn, worden niet ingetrokken. Het gaat om de vergunningen die nu nog niet gerealiseerd zijn, of in procedures zitten. De vergunningen die al verleend zijn, worden niet ingetrokken.

De voorzitter: Mevrouw Van Roozendaal nog even over dit puntje.

Mevrouw Van Roozendaal: Ja, ik kan niks anders zeggen dan dat het gewoon niet waar is.

De voorzitter: Oké. Verschil van mening, heet zo iets, of verschil van inzicht, dat is iets vriendelijker.

Mevrouw Claassen: Voorzitter.

De voorzitter: Ja, nog een interruptie, ga uw gang. O excuus, nee, dat is mijn fout.

Mevrouw Claassen: Dank u wel. U keek elke keer langs me op, dus ik denk: ik ga toch maar even in de microfoon praten.

De voorzitter: Nee, u heeft gelijk. Mevrouw Claassen, ga uw gang.

Mevrouw Claassen: Dank u wel. De SP vraagt zichzelf af of de Partij van de Arbeid daar ook zo over denkt dat op het moment dat GS een echt, een compleet verkeerd besluit nemen, gaan we dan nog steeds als Staten niet over een verkeerd genomen besluit, dat echt heel kwalijk zou zijn voor de samenleving, de omgeving of wat dan ook? Gaan we er dan nog steeds niet over, omdat we toevallig gemandateerd hebben?

De voorzitter: Mevrouw Jeurink, tot slot van dit punt. Veel als-danvragen hè.

Mevrouw Jeurink: Dank u wel, voorzitter. Voor mij is het heel belangrijk dat wij de juiste informatie hebben en als wij dit in onze mooie BOB-procedure hadden behandeld, dan hadden wij die informatie gehad om het te kunnen beoordelen. Op dit moment kan ik dat niet. Maar daarbij blijft dat een vergunning gewoon een ding van rechtszekerheid is en dat er wel heel zwaarwegende redenen moeten zijn om dat te kunnen intrekken en dan nog kunnen wij als Provinciale Staten dat niet, gelukkig.

De voorzitter: De heer Van der Veer.

De heer Van der Veer: Maar is mevrouw Jeurink het met mij eens, hè, dat als het eigenlijk subsidiegeld verspillen is als je subsidie voor die houtige biomassa geeft, dat we dan ook zouden kunnen zeggen van nou, in plaats van die subsidie voor die houtige biomassa, die wordt dan door het Rijk gegeven, gebruiken we dat om die centrale af te kopen. Dan moet je met die onderneming natuurlijk onderhandelen van joh, er zijn veranderende maatschappelijke inzichten, eigenlijk is die centrale niet zo'n goed idee, dat hadden we ook in 2017 al bedacht, maar toen hebben we niet zulke vergaande maatregelen genomen. Dat gesprek kan het college natuurlijk best voeren.

De voorzitter: Mevrouw Jeurink, Partij van de Arbeid.

Mevrouw Jeurink: Ik ben het helemaal met u eens dat wij geen subsidie zouden moeten geven voor houtige biomassa, maar wij doen dat dus ook niet, zoals de gedeputeerde net aangaf. Dit gaat om SDE-subsidies die landelijk geregeld zijn, waar wij met zijn allen als partijen onze Tweede Kamerleden over moeten informeren, dat we daarnaar zouden moeten kijken, net als wij in de provincie opnieuw moeten kijken naar biomassa waar we ook een start mee maken met die ronde tafel.

De voorzitter: Nou, heel kleintje en dan gaan we echt door.

De heer Van der Veer: Voorzitter, heel kort nog even, want ik krijg geen antwoord op mijn vraag. De gedeputeerde gaat met iemand van het ministerie en iemand van Veolia om de tafel zitten en zegt van nou, we kunnen nu kiezen: we geven subsidie voor die houtige biomassa, hè, dat kost miljoenen, of we geven dat geld aan Veolia, want die hebben erin geïnvesteerd.

De voorzitter: Kom tot uw vraag.

De heer Van der Veer: En we stoppen die centrale. Waarom zou dat niet kunnen, volgens u?

Mevrouw Jeurink: Dit zijn zo ontzettend veel als-dan-vragen en situaties die ik nooit zie gebeuren, dat ik daar echt geen concrete antwoord op heb, helaas.

De voorzitter: Ik deel die mening met mevrouw Jeurink. Dat hoor ik u heel veel doen, als-dan-vragen, ja, dan hebben we hier zo zes uur met elkaar bezig en hè, je lijdt het meest hetgeen je vreest, zeg ik altijd en het gebeurt nooit, dat hoop je dan maar. Maar dus niet te veel als-dan-vragen, hou het bij de feitelijkheden, dat zorgt ook voor de scherpte in het debat. Het woord is nu aan mevrouw Duursma van GroenLinks. Tweede termijn. Ga uw gang.

Mevrouw Duursma: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik hoorde mevrouw Van Roozendaal zeggen: we willen graag een debat over de nut en noodzaak van biomassa in een breder perspectief. Nou, dat vinden wij een goed idee, dat willen wij ook graag, maar we willen dat wel zorgvuldig doen. We horen hier allemaal dingen worden gezegd, de één zegt: ja, dat klopt niet. De ander zegt: dat klopt wel. En daarom hebben we juist inderdaad met elkaar een vergadersysteem bedacht waarin we ons zorgvuldig laten informeren, zodat we tot een verstandig besluit kunnen komen. En wij vinden de rondetafel dan ook een heel goed idee en willen hier graag grondig met elkaar over praten, maar op de geëigende wijze en niet halsoverkop. We hebben een open agenda, heel zinvol, heel goed dat we dat doen, maar ik denk dat de mensen in Gelderland ook willen dat wij wel zorgvuldig besluiten en daar staan wij voor.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk voor de zekerheid nog even naar mevrouw Visser, D66, nog behoefte aan een tweede termijn? Niet. ChristenUnie misschien, mevrouw Slingerland? Ja, komt u maar.

Mevrouw Slingerland: Dank u wel, voorzitter. Als land en ook wij in onze provincie Gelderland, werken we aan een energietransitie. We willen in de toekomst geen beroep meer hoeven doen op fossiele brandstoffen en al onze energie op een duurzame manier opwekken. En we willen daar allemaal ongelimiteerd een beroep op kunnen doen. Er moet dus heel wat opgewekt worden. Goed om te spreken over de rol die biomassa al of niet kan spelen in deze overgang naar een energieneutrale manier van leven en werken. We zitten niet in de eindfase van die energietransitie en in deze overgangperiode hebben we te maken met werkwijzen waar we ook mitsen en maren bij kunnen zetten, die wellicht niet in het eindplaatje zullen meedoen. Wat de ChristenUnie betreft, willen we dit debat graag voeren met een zorgvuldige procedure, met ruimte voor al de mensen die hier op de tribune zitten, met ruimte voor deskundigen om zich te laten horen. Laten we op basis van informatie en feiten tot een oordeel komen over de beste manier om toe te werken naar ons doel van een energieneutraal Gelderland. En de rondetafel die hier in het verschiet zit en de strategienota, die zien we met belangstelling tegemoet. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, dank u wel, mevrouw Slingerland. Ik kijk nog even voor de zekerheid naar de PVV. Niet. Mevrouw Van Hooff, ja, komt u maar, CDA.

Mevrouw Van Hooff-Nusselder: Dank u wel, voorzitter. Nou, er is heel veel gezegd vandaag en het is ook ingewikkeld. Wat betreft het CDA hebben wij in ons laatste verkiezingsprogramma aangegeven dat de voorliggende transitie, zowel qua energie, klimaat als circulair, vragen om een flinke ondersteuning door de provincie. Hierbij is aangegeven dat de provincie bij al haar activiteiten het gebruik van de niet-hernieuwbare grondstoffen tot een minimum beperkt. Ook in het huidige coalitieakkoord is dit opgenomen. We zullen de komende periode uitvoering geven aan de ingezette koers. Het is de ambitie van de coalitie om de komende vier jaar significante en voor de burgers zichtbare stappen te zetten. We hebben veel gehoord vandaag en ik heb gister een soort van snelkookcursus biomassa gedaan, met de voordelen, de nadelen, de onafhankelijke onderzoeken met de voordelen, de onafhankelijke onderzoeken met de nadelen. Vandaag heeft onze gedeputeerde aangegeven dat de ontwerpvergunning en de natuurvergunning definitief zijn, tenminste als ik hem goed heb begrepen. De bezwaarschriften die gedaan zijn door de bewoners en ik vind het goed dat u er bent en dat u ook deze bezwaarschriften heeft ingediend, maar die zijn niet ingediend tegen de oorspronkelijke vergunning uit 2016. Ik heb een aantal inhoudelijke standpunten ten aanzien van voordelen van biomassa, dat zijn ongeveer vier kantjes, die ga ik niet allemaal noemen. Eén ding wil ik eruit halen, dat biomassa kan wel degelijk positief zijn voor de biodiversiteit en leefomgeving. Als brandstof, is mij verteld en heb ik ook gelezen, worden geen bomen gebruikt, maar takkenafval, dun, krom, of verkeerd hout wordt afgevoerd als biomassa. Er gaat geen hoogwaardig hout in, dus planken en balken, maar laagwaardige producten, tuinafval, gft-afval, snoeiafval, ongewenste invasieve exoten zoals bijvoorbeeld de Amerikaanse vogelkers en takafval uit het bos. Ja, wat moet ik geloven? Wie moet ik geloven? Ik kan me ook voorstellen dat u dat op de tribune vindt: wie moet u geloven? Daarom zou ik ook aan de gedeputeerde willen vragen of u mij kunt vertellen of misschien dan in die strategienota, of u dat mee kunt nemen: hoe vindt de controle plaats op de nieuwe aanplant en opname van CO₂? Ik zou heel graag in de strategienota dat terugzien, zodat we met elkaar kunnen zien: hoe vindt dan ook die controle plaats op de nieuwe aanplant en opname van CO₂? Het aanbod van biomassa is stabiel en constanter. Op dit moment wordt het tekort aan wind- en zonne-energie in Nederland opgevangen door onder meer de kolencentrales. Wanneer deze kolencentrales gebruik maken van biomassabijstook, kan het tijdelijk wegvallen van andere groene energiebronnen op een duurzame manier worden opgevangen. Het laadvermogen van bossen in Nederland is kennelijk nog voldoende. Als dat niet zo is,

zou ik dat ook graag willen terugzien in de strategienota: hoe staat het ervoor met het laadvermogen van de bossen in Nederland? De cocktail van deze nieuwe duurzame energie is nodig om onze ambities te bereiken en anders zou ik graag van Forum onder andere willen horen welke groene energiemogelijkheden u dan ziet voor de toekomst. Hier wil ik het bij laten, voorzitter, en ik hoop dat we met de strategienota en ook het BOB-model op een weloverwogen en rustige manier deze keuze kunnen maken en niet in een dag dit eventjes als een snelkookcursus er doorheen drukken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even naar mevrouw Claassen, SP, tweede termijn, ga uw gang.

Mevrouw Claassen: Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter, de SP is ook zeker een grote voorstander van een betrouwbare overheid. Maar de SP is ook een grote voorstander voor een betrouwbare overheid voor de inwoners, de inwoners die nu hun veilige leefomgeving bedreigd voelen. De SP is daarom ook medeondertekenaar van beide moties die zonet door Forum ingediend zijn. En de SP wil tot slot nog even meegeven dat wij vragen dat en het rondetafelgesprek en de strategienota op zo'n kort mogelijke termijn georganiseerd en naar de Staten komen, omdat er zoveel onrust is, dat ons dat eigenlijk het juiste lijkt om te voorkomen dat mensen eigenlijk het gevoel hebben alsof zij er niet toe doen.

De voorzitter: Dank u wel. SGP nog behoefte, de heer Mulder? Niet. Partij voor de Dieren, de heer Van der Veer, tweede termijn, ja, komt u maar.

De heer Van der Veer: Voorzitter, er was net wat kritiek op, op het debatverzoek en ik zal nog even kort uitleggen, nee, kort, één zinnetje, waarom we het gesteund hebben. Dit is natuurlijk een spoedeisende kwestie. Die rondetafel die gaat over biomassa in het algemeen, dit was de eerste vergadering na het zomerreces, het hele zomerreces ging het over die biomassacentrale, dus we vonden het een prima punt, ook noodzakelijk om hier over de biomassacentrale te spreken en om ook te proberen die vergunning in te trekken. Voorzitter, in 2017, dat is wel opvallend, hebben we die motie niet gesteund, want mijn toenmalige collega Maaïke Moulijn die zei: onze fractie vindt die motie niet ver genoeg gaan. En je ziet nu precies wat er aan de hand is: we hadden destijds niet alleen moeten zeggen van nou, we stellen geen financiële middelen ter beschikking voor zulke initiatieven, we hadden iets in de verordening moeten opnemen, net zoals dat er iets over biomassavergistingsinstallaties in staat, iets in de verordening dat we dit soort centrales niet willen. We willen niet alleen geen subsidie geven aan de centrales, maar we willen ook geen overbodige centrales die op een inefficiënte manier met hout omgaan. Dus ik roep iedereen op, alle Statenleden roep ik op om dat de komende vier jaar anders te doen, om echt instrumenten te kiezen waarmee wij aan het stuur staan, waarmee we niet buitenspel worden gezet, omdat als het een keer niet om een subsidie gaat van ons, maar van het Rijk, dat we dan ineens niks kunnen. Voorzitter, nog even over de twee moties die zijn ingediend, we zullen die moties steunen, want we vinden ook dat die centrale niet moet gaan werken op de manier die nu geschetst wordt, maar we vinden wel dat er fatsoenlijke besprekingen met de initiatiefnemer, met de ondernemer dan moeten plaatsvinden. Ongetwijfeld zal er een schadeclaim komen, dan kan het college onderhandelen van nou, de Rijkssubsidie die besparen we dan en wellicht kan dat worden gebruikt om die centrale dan niet te openen. Dus op die manier zullen wij de motie steunen. Ik hoor nog graag van de gedeputeerde een reactie ...

De voorzitter: Ja, ga maar even, mevrouw Jeurink, Partij van de Arbeid.

Mevrouw Jeurink: Ja, heel kort, voorzitter. De Partij voor de Dieren weet net zo goed als iedereen dat een SDE-subsidie gebaseerd is op de hoeveelheid groene of niet al te groene, dat laten we in het midden, energie die er opgewekt wordt. Dus er valt niks te compenseren. Als dat gebeurt, dan moeten we dat zelf willen doen. En ik ben benieuwd of u daartoe bereid bent.

De heer Van der Veer: Nee, voorzitter, het Rijk kijkt natuurlijk ook mee met de discussie die we in deze provincie hebben. En op het moment dat de centrale niet geopend wordt, wordt daar een heleboel subsidie bespaard. Dus ik weet niet precies wat de verhouding van de bedragen zijn, misschien weet de gedeputeerde daar iets over te zeggen, maar die middelen zou je moeten kunnen inzetten daarvoor.

De voorzitter: Ja, hoog detailniveau nu. Tot slot.

De heer Van der Veer: Voorzitter, tot slot, ik zou nog graag van de gedeputeerde een reactie willen hebben of hij niet vindt dat we in de toekomst dit soort dingen in de verordening moeten vastleggen? Dank u wel.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Ik kijk voor de zekerheid nog even, 50PLUS, tweede termijn? Ja, komt u maar. De heer Bruins, 50PLUS.

De heer Bruins: Voorzitter, gister stond in de krant, in de Gelderlander, een hele mooie grote foto van de luchtvervuiling die hier in onze regio aanwezig is en gezien de biocentrale, dat dit ook ontzettend veel luchtvervuiling geeft, mensen met astma en oudere mensen die dus echt veel problemen hebben met de lucht, ik denk dat voortschrijdend inzicht toch een heel belangrijk punt is en dat we dus in de rondetafeloverleg, dat dat duidelijk naar voren komt, met de juiste argumenten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Heeft u uw tweede termijn als Staten nu gehad. Kijk ik naar de gedeputeerde met betrekking tot de twee moties die voorliggen en hoe GS daarover denkt. En er zijn nog een paar kleine, of kleine, er zijn nog een paar aanvullende vragen gesteld. Ga uw gang. De heer Van der Meer, gedeputeerde.

De heer Van der Meer: Ja, dank u wel. Ik wil toch nog even reageren op een aantal zaken hè. We hebben het hier over de energietransitie en een transitie die niet zonder hobbels zal zijn, die met vallen en opstaan vormgegeven wordt. In Parijs hebben we afgesproken dat we afstappen van fossiele brandstoffen, dus ook van aardgas. Bovendien wil nu het kabinet versneld af van Gronings aardgas. We hebben gister allemaal minister Wiebes gezien, die wil al dat we in 2022 stoppen met het naar boven halen van aardgas uit het Groningse veld. En Veolia, dat geldt ook niet alleen voor huishoudens, maar ook voor bedrijven. En Veolia is één van de grootste verbruikers van aardgas in Nederland, ze staan in de top-25 van grootste gebruikers. Dus die hebben ook een brief gehad van minister Wiebes om een alternatief te zoeken voor het Groningse aardgas. En Veolia levert heel veel energie aan de bedrijven dus op het bedrijventerrein, dat doen ze met heel veel gas. Om een beeld te geven: in tien minuten wordt net zoveel gas verbruikt als een gemiddeld gezin in een heel jaar verbruikt, dus dat is heel veel. En dat doen ze niet voor stroom, want van biomassa stroom maken, dat zou echt verspilling zijn. Dat doen ze door stoom te maken. Die bedrijven hebben daar stoom nodig, denk aan Akzo. Dat is een hele hoge temperatuur, met een hoge energiedichtheid. Dus Veolia is op zoek gegaan naar zo'n bron en dan komen ze uit bij biomassa. En met de centrale die een rendement heeft van meer dan negentig procent, negentig procent en met dertig procent minder stikstof en fijnstof dan in de huidige situatie. We hebben die vergunning destijds weloverwogen afgegeven, die past binnen de landelijke kaders, voldoet aan de criteria die de Staten zelf hebben benoemd en bestaat uit gecertificeerde biomassa uit duurzaam bosbeheer en beheer van stedelijk groen. Nou, daar worden vraagtekens bij gesteld en dat zijn ook echt onderwerpen die we bij de rondetafelconferentie kunnen bespreken. Het CDA, mevrouw Van Hooff, heeft een vraag gesteld over de strategienota, ga er ook in op de controle van die biomassa, waar komt het vandaan, misschien een track and tracesysteem, zodat mensen ook kunnen zien: waar komt het hout vandaan, hoe is het tot stand gekomen? Dus dat wil ik wel toezeggen. Maar ik zou ook willen adviseren bij die rondetafelconferentie: nodig dan ook deze bedrijven uit, die daarmee werken, zodat ze ook kunnen uitleggen hoe zo'n proces werkt. Dan is er nog iets gezegd over de SDE-subsidie. Dat is wel een heel bijzondere discussie.

Kijk, de SDE-subsidie die is er eigenlijk om het verschil op te vangen tussen de kostprijs van fossiel en de kostprijs van duurzame hernieuwbare energiebronnen. Nu weten we allemaal dat er ook subsidie wordt gegeven aan fossiel, er wordt meer subsidie in Nederland gegeven aan fossiele energiebronnen dan aan duurzame bronnen. Dat komt door de grootverbruikerskorting die grootverbruikers krijgen. Dus Veolia werkt met een hele lage gasprijs en daardoor is de subsidie tussen die lage gasprijs en de kostprijs voor biomassa zo hoog. Dus als u eerst begint bij het Rijk met het afschaffen van die grootverbruikerskorting, die subsidie op fossiel, dan kan die subsidie op biomassa ook worden verkleind. Dan de moties die door Forum voor Democratie en de SP zijn ingediend. De motie verzoekt om de opening op te schorten. Nou ja, de biomassacentrale is gewoon gebouwd, gaat binnenkort in bedrijf. Wij hebben niet de macht om zo'n bedrijf een opening te verbieden. Dus zij zullen waarschijnlijk gewoon open gaan en in bedrijf gaan. Dan lopen ze enige risico, want de vergunning zou kunnen worden ingetrokken, maar dat is het risico voor hen. En ik denk gewoon, als dat zo zou zijn, dan zetten ze gewoon de biomassacentrale gewoon weer uit, dus dat kan uit en aan. Overigens, als ze de vergunning zouden intrekken, ja, dan komt er natuurlijk een schadeclaim, die op kan lopen waarschijnlijk tot de investeringskosten van veertien miljoen. Dus beide moties wijzen we af, ook omdat er geen dekking is gegeven bij de motie. Dank u wel.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Dan is hiermee de beraadslaging, of eigenlijk het debat in dit geval over heroverweging gebruik biomassa en biomassacentrale in Arnhem dus afgerond. Ga ik nu over tot stemming over de beide moties. Ik ga ervan uit dat u ze beide nog op tafel laat, dus in stemming gebracht wil hebben, ja? Dan is nu de stemming aan de orde van 19M42. En ik wou u gaan vragen, allereerst: is er nog behoefte aan een stemverklaring? Ja, de heer Vlottes, PVV. Een aantal van u heeft al een stemverklaring gegeven hè, in uw tweede termijn, maar niet iedereen, dus vandaar. Ga uw gang.

De heer Vlottes: Ja, voorzitter, ondanks het feit dat wij ook tegen biomassa zijn, eigenlijk zijn wij tegen dat hele klimaatbeleid waar wij helemaal met zijn allen vanaf willen, maar ons is het niet voldoende duidelijk hoe we een onherroepelijke vergunning alsnog gaan intrekken, zonder alle financiële en juridische consequenties, dus we zullen tegen de twee moties stemmen, dus dat is 42 en 43.

De voorzitter: Dank u wel, ja. Dank u. Nog anderen die een stemverklaring willen doen over de moties? Is niet het geval. Dan breng ik ze nu in stemming. Aan de orde is nogmaals motie 19M42, wie voor is, zou die willen gaan staan, die dat kunnen? Dat is de fractie van de Partij voor de Dieren, 50PLUS en Forum voor Democratie en de SP, dan is de motie verworpen, dank u wel. 50PLUS heb ik gezegd. O, dat dacht ik. Nee, o nee, u zit, nee. Dank u wel. Dan breng ik motie 19M43, met elektronisch stemmen gaat dat allicht handiger. Ik probeer ook maar wat. Dus aan de orde is motie 19M43. Behoeft een stemverklaring? Is niet het geval, brengen we hem in stemming. Wie voor de motie is, wil die gaan staan, die dat kunnen? Ik denk dezelfde. Ja, Forum voor Democratie en de Partij voor de Dieren en de SP natuurlijk, is de motie verworpen. Dank u wel. Hebben we hiermee agendapunt 8 afgehandeld, 6B.

OVERIG

7. Vragenuur

De voorzitter: Zijn we bij de vragen, dat zijn er vier stuks. We kunnen nog wel even door hè, toch? Handelen we ze netjes af, zonder pauze even. Allereerst, de heer Diepeveen van de PVV, met betrekking tot het DAT-rapport, mag ik u vragen naar voren te komen. Een vraag aan het college, dan mag u nog weer een vraag stellen en eventueel iemand anders een vraag, geen debat, ik zeg het nog maar even. De heer Diepeveen.

De heer Diepeveen: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, uit eerdere vragen door mij namens de PVV gesteld naar aanleiding van het DAT-asbestrapport inzake Vink gaf het college van GS aan dat de vergunning die Vink nu heeft, niet meer past bij de huidige werkzaamheden. Vink moet een nieuwe vergunning krijgen met een helder en duidelijk toetsingskader met betere voorschriften voor het accepteren en registreren van asbest. Daarmee zou GS op een goede en effectieve manier toezicht bij Vink kunnen uitoefenen. Op 28 november, zo geeft GS aan, voorzitter, heeft zij de ontwerpbeslissing voor de nieuwe omgevingsvergunning afgegeven en deze definitieve omgevingsvergunning kan volgens GS niet aan Vink worden afgegeven vanwege de PAS-uitspraak van de Raad van State. Maar wat schetst mijn verbazing? Op 5 september jongstleden publiceert de Barneveldse Krant op haar website een bericht van de heer Kevelam van Vink en die zegt niets te weten van nieuwe afspraken ten aanzien van de registratie en acceptatie van asbest. Hij zegt daarover het volgende: 'Op dit punt staan in de nieuwe vergunning dezelfde afspraken als in de oude en je moet voldoen aan de veiligheidsvoorschriften, waarbij het verpakt moet zijn in folie en dergelijke. De kritiek die wij van de Omgevingsdienst kregen, sloegen op vergissingen met de registratie. En die proberen wij beter op de rit te krijgen, maar volgens mij staan hierover geen structurele wijzigingen in de nieuwe vergunningen'. Nou, deze opmerking in combinatie met het antwoord van GS komen wij tot de volgende vragen: waarom geeft u aan, GS, dat de voorschriften op dat punt wel aangepakt zouden zijn in de ontwerpbeslissing, terwijl naar nu blijkt dat volgens het bedrijf Vink niet het geval is? De tweede: wie spreekt hier nu de waarheid? Het bedrijf Vink of GS? De derde: meent u nu echt dat GS geen toezicht gaat houden dan wel gaat handhaven bij Vink betreffende de acceptatie en registratie van asbest door deze PAS-uitspraak, door deze stikstofuitspraak? En vier: indien het juist is dat de vergunningvoorschriften inzake asbest in de ontwerpvergunning niet anders zijn dan in de huidige vigerende vergunning, is mijn constatering dan juist dat GS bij het opstellen van de ontwerpvergunning niets heeft gedaan met de bevindingen uit het DAT-asbestrapport van augustus 2017? Daarin wordt namelijk heel nauwkeurig beschreven wat op het gebied van de acceptatie van asbest door Vink verbeterd zou kunnen worden. Ik dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Het woord is aan gedeputeerde Drenth.

De heer Drenth: Dank u, mijnheer de voorzitter. Misschien is het goed om een paar dingen uit elkaar te halen. In november 2018 is er een ontwerpbeslissing gemaakt over een nieuwe milieuvergunning voor het bedrijf Vink te Barneveld en dat heeft een heleboel zaken in zich. Hier richten we ons even op het onderdeel van asbest. Die nieuwe ontwerpbeslissing is gebaseerd op de resultaten vanuit het DAT-rapport. Dus het nieuwe, tenminste de nieuwe vergunning zoals we hem straks willen hebben, is anders dan de huidige en regelt meer. Onder andere over controle, maar ook over het aanbieden van asbest door particulieren en controle en registratie daarvan. Dus ja, de nieuwe vergunning zal anders zijn dan de oude vergunning, dat is het antwoord op vraag één. Ja, de vergunningsvoorschriften zullen in de nieuwe vergunning dus gebaseerd zijn op de resultaten uit het DAT-onderzoek, antwoord op vraag vier. Wie spreekt dan nu de waarheid? Natuurlijk GS. Ja, u had geen ander antwoord van mij kunnen verwachten en ik denk dat ik dat ook met gewoon de stukken kan aantonen. En punt drie, het grote probleem is en daar balen wij ontzettend van, is dat we de vergunning nu niet af kunnen geven, omdat daar ook een natuurwetvergunning bij hoort. Dus vandaar dat de uitspraak van de Raad van State daarvoor in de wielen rijdt. Houdt dat in dat omdat we de nieuwe, scherpere vergunning nog niet kunnen afgeven, dat we niet gaan handhaven? Nee, geenszins. Ik moet alleen handhaven op de oude vergunning die er was, daar stonden ook een aantal dingen wel degelijk in over hoe het moest met asbest en dat doen we ook. En ik kan u verklappen: dit jaar komt er nog tenminste één controle op dit onderwerp bij het bedrijf. Maar ik ga u niet zeggen wanneer.

De voorzitter: Dank u wel. Als u even wil blijven staan. De heer Diepeveen, nog een aanvullende vraag of niet? Nee, afdoende. Anderen onder u misschien nog? Dank u wel, dank u wel gedeputeerde Drenth. Dan ben ik nu bij de tweede set met vragen. De heer Vreugdenhil, ChristenUnie, over een handelsmissie voor promotie van streek- en regioproducten. Ja, komt u maar.

De heer Vreugdenhil: Dank u wel, voorzitter. Ja, een luchtig onderwerp, een onderwerp over zaken waar we als Gelderland trots op kunnen zijn. Want wij zijn immers voedselprovincie nummer één. En begin augustus heeft minister Schouten, de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit een voorzet gegeven die we volgens mij als provincie niet mogen missen. In de Kamerbrief geeft zij aan dat ze van plan is om in samenwerking met de provincies een speciale handelsmissie in eigen land te organiseren om streekproducten bekender te maken en korte voedselketens te stimuleren en knellende wet- en regelgeving voor streekproducten aan te pakken. En mijn vraag is: bent u het met de fractie van de ChristenUnie eens dat Gelderland als voedselprovincie nummer één voorop zou moeten lopen om de binnenlandse handelsmissie voor de promotie van streekproducten en de korte voedselketens moet stimuleren? De tweede vraag is: is uw college bereid om in kaart te brengen welke regelgeving tot belemmeringen kunnen leiden voor het verkorten van korte voedselketens en de afzet van streek- en regioproducten? Een volgende vraag: Gelderland bezit veel instellingen die een voortdurende stroom van kennis en inzicht bieden op het gebied van voedsel. Denk daarbij aan de Wageningen Universiteit, ook Foodvalley en ook op het gebied van health is de Radboud Universiteit natuurlijk erg actief en, niet te missen, we hebben vele agrarische bedrijven die hun kennis aan kunnen leveren en samen het hoogwaardig geproduceerde regionale voedsel beter onder de aandacht kunnen brengen. En zou u dat ook willen bij consumenten en retailers? En de vierde vraag is: de minister geeft in de Kamerbrief ook uitgebreid aandacht aan het belang van voedselonderwijs en gezond voedsel in het basisonderwijs en welke rol ziet u voor de provincie om onderwijs over gezonde voeding en de herkomst van voedsel te stimuleren?

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Vreugdenhil. Dan is het woord aan gedeputeerde Drenth. Over twee weken zit ik in China een handelsmissie te doen, ik zat nog te denken.

De heer Drenth: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Toen deze Kamerbrief kwam, had ik al wel verwacht dat mijnheer Vreugdenhil hier iets mee zou gaan doen, tenslotte is hij ook de geestelijk vader van de motie hier ooit volgens mij Statenbreed aangenomen voor de promotie van streekeigen producten. Laat ik daar maar mee beginnen. Ik kan heel veel antwoorden op de vragen die u zegt. Maar ja, Gelderland is een wezenlijke schakel in onze hele voedselketen zoals we die kennen. En vanmorgen met een aantal van u zijn we begonnen met het hele verhaal van Agri 2030. We hebben een coalitieakkoord waar dingen in staan over hoe we om willen gaan met ons voedsel, ook op de langere termijn en de transitie die daarin zit. En daar horen dus streekeigen producten, korte ketens absoluut bij. Dus uw oproep dat juist zo'n eerste binnenlandse handelsmissie van onze minister in Gelderland zou moeten zijn, lijkt me evident. Een eerste stap daarvoor is de Dutch Food Week die dus ook in Foodvalley wordt gehouden en daar ook zijn definitieve plek zal krijgen, dus niet meer ook door Nederland heen hopt. Hoe zitten wij daar nu aan tafel? Want de minister is niet alleen maar meer voornemens, zij heeft hier al actie aan gegeven en 20 september is de eerste bijeenkomst op ambtelijk niveau, daar zal Gelderland ook nadrukkelijk aanwezig zijn en uw oproep met deze vragen is een stimulans om daar ook gewoon het aanbod neer te leggen: Gelderland ontvangt deze handelsmissie gaarne. Ik ga niet vanuit Gelderland apart met een, het in kaart brengen beginnen van regelgeving en belemmeringen. Waarom niet? Nou, daar heeft het ministerie recent een loket voor geopend en ik roep iedereen op om daar dan ook gebruik van te maken. Want het is niet handig om dat op allerlei plekken in provincies te doen, maar dat centraal te doen. We hebben daar nauw overleg over met het ministerie en wat wij wel doen, en ik zal ook

zorgen dat u dat krijgt, we hebben een onderzoek laten doen naar de korte ketens in Gelderland, onder andere met de Wageningen Universiteit & Research. Daar staan ook een aantal aanbevelingen in, met name over die link richting bijvoorbeeld de retailers zoals de supermarkten en vraagstukken die daarin naar boven komen. Die punten zullen wij ook toevoegen aan die lijst van wat voor beperkingen, wat voor problemen komen we tegen, zodat dat ook een complete lijst is, dat we er ook iets mee kunnen doen. Via de griffie zal ik u dat rapport geven, dat is net in de zomer beschikbaar gekomen. Dan tot slot: wat doen we nu eigenlijk zelf? Dat kopje hang ik er maar even aan. Wat doen wij in dit huis, wat doen wij met onze eigen streekproducten? Nou, daar is een mooie route voor gemaakt. We kennen het verhaal van streekproducten die beschikbaar komen op de Gelderse markt en in ons eigen provinciehuis. En onder de noemer van, en dan moet ik heel even spieken, het Menu van Morgen, wordt dus eigenlijk volledig gebruik gemaakt in dit huis van regionale producten, van regionale aanbieders en daar waar zich nieuwe kansen of veranderingen voordoen, is daar ook gesprek over. Dus bijna alles wat u hier krijgt, komt uit eigen provincie, streek, soms ook een beetje Brabant of Twente, want soms is dat dichterbij, maar dat maakt volgens mij niet uit, want we zijn één land. Wat doen we nou, tot slot, op scholen? Ook daar hebben we gezegd: we gaan hier niet een eigen Gelderse route zomaar lopen, want we zijn actief participant in het landelijk programma Jong Leren Eten. En daar zitten wij heel actief bij aangesloten. En ik denk dat daarmee ook de link wordt gelegd tussen van wat doe ik nou met het onderwijs en de verschillende soorten van onderwijs in relatie tot het eten van? En ik denk dat dat heel goed gaat. Wat ik dan leuk vind, is dat juist een regio als Rivierenland, waar veel fruit natuurlijk vandaan komt, eigenlijk de fruitschuur van Nederland, dat ze daar allemaal extra programma's ook hebben lopen over fruit op school, fruittelers die het in de school brengen, dus ik denk dat we daar op een hele goede manier mee bezig zijn en dat het dus op elkaar past. En ik ben blij met deze voorzet van onze minister. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Een moment. De heer Vreugdenhil nog, aanvullend vraagje, opmerking.

De heer Vreugdenhil: Ja, voorzitter, ik vond al dat het eten hier in dit huis geweldig smaakte, maar ik weet nu eindelijk waarom. Dank u wel en ook dank voor de toezeggingen van de gedeputeerde.

De voorzitter: U kunt straks ook in het restaurant ook zeggen wat u zo-even zei. Dank u wel. Nog anderen, nog aanvullende vraag? Dat is niet het geval. Dan ben ik bij de derde set met vragen.

De heer Drenth: Dan heb ik nog wel één opmerking. Goed voedsel moet ook goed bereid worden, want anders dan verpest je het.

De voorzitter: Hear, hear. Nou, hij is een heel goede kok hoor, hij kan goed koken. Vragen van de heer Daenen, namens CDA, ChristenUnie, VVD en D66 over woningnood in relatie tot de PAS-problematiek. Ja, de heer Daenen.

De heer Daenen: Dankjewel voorzitter. Zeker zijn van een dak boven je hoofd, dat is ontzettend belangrijk. In het nationale nieuws luidden de verantwoordelijke wethouders van Den Haag en Eindhoven op 4 september jongstleden de noodklok over de woningbouw die muurvast zit, naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State omtrent de PAS. Gezien het grote aantal Natura 2000-gebieden in Gelderland, die onze provincie rijk is, heeft deze uitspraak dus ook in Gelderland grote gevolgen en ook zeker voor de woningbouw, net nu er zo'n groot tekort is aan betaalbare woningen. Zo meldde de Stentor 6 september nog dat de bouw van bijna drieduizend geplande huizen in gemeente Nijkerk niet door kan gaan en gisteren hebben we in de Gelderlander nog kunnen lezen dat onze provincie voorlopig nog heel veel nieuwe bewoners mag gaan verwelkomen. Dat leidt tot de volgende vragen aan het college die ik dus samen met ChristenUnie, D66, VVD en het CDA indien. Weet GS hoeveel geplande Gelderse woningen door de uitspraak voorlopig niet

gerealiseerd zullen worden? Deelt GS de mening dat het erg onwenselijk is dat de bouw van de hoognodige betaalbare huizen door de huidige situatie gedwarsboemd wordt? Ziet GS het voortzetten van de woningbouw als grote prioriteit op dit moment, ook als dat inhoudt dat er moeilijke keuzes moeten worden gemaakt? En als laatste, naast de knelpunten door de PAS staan de kranten vol van overige knelpunten ten aanzien van de woningbouw, denk aan de stijgende huizenprijzen, denk aan de grote vraag. Dit vraagt om een snelle actie van de provincie. Wanneer kan de Staten nadere plannen ontvangen van GS om breed over de problematiek van de woningbouw te spreken? Dankjewel.

De voorzitter: Ja, dank u wel mijnheer Daenen. Dan ga ik nu even naar de gedeputeerde, gedeputeerde Kerris.

De heer Kerris: Ja, voorzitter, dank u wel. Wij zijn blij dat deze vragen gesteld worden, want dat maakt aan ons inderdaad als college kenbaar dat u als Staten de knelpunten rondom de stikstof serieus neemt en dat doen wij ook. Want het gaat inderdaad om woningbouw, het gaat ook om wegenbouw en natuurontwikkeling, bedrijventerreinen, kantoorlocaties en biodiversiteit. En de uitspraak van de Raad van State maakt het realiseren van al die ambities op dit moment heel lastig. En daarom zijn we ook samen met het Rijk, daar heeft collega Drenth ook al eerder wat over gezegd, in gesprek, ook met andere provincies om aan een oplossing te werken. En als het dan gaat om uw eerste vraag van goh, om hoeveel, welke aantallen gaat het dan? Daar is wat lastig antwoord op te geven, omdat de berekeningsmethode die daarvoor gebruikt wordt van provincie tot provincie verschilt en ook met het Rijk nog onderwerp van gesprek is. De cijfers verwachten wij zo snel mogelijk, maar als we van onze eigen inschatting uitgaan, moet u, over de duim genomen, denken aan één op de vijf woningen die door deze uitspraak getroffen worden. En dat is inderdaad, zoals u zelf aangeeft, erg onwenselijk. Woningbouw is naast duurzaamheid, natuur en landschap en een robuuste economie één van de speerpunten uit het coalitieakkoord en daar staan wij als college dus ook volop voor aan de lat. En als antwoord op uw laatste vraag, wanneer komt het college dan met nadere informatie over hoe we de woningbouw in deze provincie willen versnellen? Op dit moment wordt ambtelijk het actieplan wonen voorbereid, dat is een actieplan waarin het college voorstelt hoe wij de woningbouw in onze provincie willen gaan versnellen. Dat actieplan dat komt in concept in oktober naar uw Staten, waarna we daarover met u in gesprek gaan, zodat we in februari de nodige besluiten kunnen nemen. Volgens mij heb ik daarmee de vragen beantwoord.

De voorzitter: Gaan we ontdekken. Dank u wel. Ik kijk even naar de heer Vreugdenhil, of de heer Daenen, sorry. Ja? Akkoord. Prima. Anderen onder u nog? Komt u maar naar ... Ja, mevrouw Eppich.

Mevrouw Eppich: Dank u wel, voorzitter. De VVD is blij met de antwoorden van de gedeputeerde. Een betaalbare woning is belangrijk voor iedereen en de VVD benadrukt dat de doorlooptijd van een nieuwbouwproject veel te lang is. Woningen bijbouwen is een oplossing, maar de PAS en een tekort aan personeel en bouw materiaal vertragen het proces. Met duurzame flexwoningen, 3D-geprinte appartementencomplexen en nieuwe woonvormen, kan volgens de VVD nog extra versnelling worden aangebracht en de overspannen woningmarkt worden verlicht. Bij nieuwe woonvormen denkt de VVD ook aan mogelijkheden voor ouderen om met een groep in oude boerderijen te gaan wonen, meergeneratiewoningen, overgang van bedrijfswoningen naar burgerwoningen in een ander tempo dan een feitelijke bedrijfsoverdracht, tussenvormen tussen gewoon wonen en mantelzorg. De VVD heeft dan ook twee aanvullende vragen aan de gedeputeerde. Is het college bereid om onderzoek te doen om te achterhalen of en welke belemmeringen er zijn voor nieuwe en innovatieve woonvormen? De provincie Noord-Brabant heeft dit onderzoek reeds succesvol uitgevoerd en doet eerste ateliersessies met allerlei experts uit het vakgebied om

tot maatwerk voor de verschillende doelgroepen te komen. En vraag twee: op welke termijn denkt u dat het onderzoek afgerond zou kunnen worden? Bedankt.

De voorzitter: Dank u wel. Ik was zelf even niet aanwezig. Ja, ik was er wel hoor, maar, nee, het heeft even te maken met het punt, vragenuurtje hè. Eigenlijk had de gedeputeerde even moeten blijven staan en dan kan in dit geval de VVD even een korte vraag stellen. Nee, dat heeft ook iets met vaart en tempo en ook een beetje zorgvul... Nee, één moment nog. Zijn er nog anderen die een vraag willen stellen? Kunnen we dat in één keer doen. Dat is niet het geval. Ga uw gang. Gedeputeerde Kerris.

De heer Kerris: Ja, voorzitter, we hadden natuurlijk van tevoren afgesproken om te kijken of u wel scherp was.

De voorzitter: Ja, dat vermoeden had ik al, ja.

De heer Kerris: Ik ben blij met de vragen die de VVD stelt, want tijdelijke woningen, flexwonen, nieuwe woonvormen, dat zijn nadrukkelijk componenten waar we graag ook vanuit het actieplan wonen met u over in gesprek gaan. Dus als de Statenbrief in oktober naar uw Staten gaat, dan neem ik de handschoen die u hier eigenlijk neerlegt om samen te gaan onderzoeken op welke manieren we deze woonvormen kunnen stimuleren, graag op en ik hoop dan ook met u tot duurzame oplossingen te komen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is hiermee die vraag afgerond. Ben ik bij de vierde set met vragen en die gaan gesteld worden door mevrouw Hoezen over kettingbeding bij de verkoop van GelreDome. Mag ik vragen naar voren te komen, mevrouw Hoezen.

Mevrouw Hoezen: Ja, voorzitter, dank u wel. In de Statenbrief over het kettingbeding lezen we dat de provincie Gelderland onderzoekt in hoeverre de verkoop van het stadion GelreDome aan voetbalclub Vitesse kan worden gezien als verkapte staatssteun. Het bid voor het Songfestival, waarvoor Vitesse zes weken geen gebruik zou kunnen maken van het stadion was aanleiding voor dit onderzoek. En de huidige eigenaar van het stadion, Nedstede, is momenteel gehouden aan een kettingbeding, dat onder andere de verkoop aan een betaald voetbalorganisatie sanctioneert met een boete. Bij de bouw van het GelreDome heeft de provincie Gelderland veel geld gestoken in het multifunctioneel realiseren van de locatie en voor de SP is het belangrijk dat de beschikbaarheid van het GelreDome voor zowel muzikale, culturele als sportevenementen gegarandeerd blijft. Verkoop van het stadion aan een betaald voetbalclub houdt dan het risico in van verschraving van de programmering. We hebben de volgende vragen. We lezen dat de gedeputeerde het met de SP eens is dat het multifunctionele karakter van het GelreDome behouden dient te blijven, ongeacht wie de eigenaar wordt en onze vraag is hoe we ervoor zorgen dat het stadion als een verbod op verkoop aan een betaald voetbalorganisatie wordt opgeheven, toch zijn multifunctionele karakter kan behouden en daar ook voor wordt benut. Tweede vraag is: Vitesse heeft momenteel alleen de ambitie om eigenaar te worden van het stadion, zonder de exploitatierechten te verwerven. Kan de provincie garanderen dat niet op termijn, zowel het eigenaarschap als de exploitatierechten van het stadion in handen zijn van dezelfde betaald voetbalorganisatie? Dan willen we graag weten van de gedeputeerde of die de mening deelt van de SP dat voorkomen dient te worden dat voetbalclub Vitesse bevoordeeld wordt ten opzichte van andere voetbalclubs in de provincie en indien ja, hoe we dat dan mee zullen nemen in het vervolg. En tot slot wordt in de Statenbrief uitgelegd dat opheffing van het kettingbeding zal leiden tot een op geld waardeerbaar voordeel. De SP leidt hieruit af dat de provincie van de eigenaar van het GelreDome een marktconforme vergoeding zal vorderen op het uit opheffing van het kettingbeding verkregen voordeel. En de vraag is of dit inderdaad klopt en indien ja, dan redelijkerwijs verwacht mag worden dat deze inkomsten ook worden herbested in bijvoorbeeld de culturele sector.

De voorzitter: Ja, dank u wel, mevrouw Hoezen. Ik kijk even naar gedeputeerde Markink.

De heer Markink: Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik wil graag op deze vragen ingaan namens het college, maar voordat ik naar de vragen toe ga, wil ik toch vooraf één ding zeggen, want daar begon ook mevrouw Hoezen mee. Er wordt een directe koppeling gelegd tussen deze Statenbrief en het bid wat gedaan is voor het Songfestival. Ik wil hier toch gemeld hebben, dat staat ook in de Statenbrief, dat we vanaf voorjaar 2017 in gesprek zijn met GelreDome, nee, sorry, met Vitesse, ik moet het wel goed zeggen. De laatste besprekingen daarvan zijn geweest in januari of februari van dit jaar en vervolgens zijn daar ook afspraken gemaakt wie welk huiswerk zou doen. En één van de afspraken, of de afspraak waar wij voor aan de lat stonden, was: hoe zit het met die staatssteun? Dus dat is even de context, dus je kunt, het kwam in dezelfde periode, laat ik het maar zo zeggen, als waar we ook bezig waren rond het bid voor het Songfestival, waar Arnhem bezig was, waar wij aan meededen, maar die één-op-éénrelatie die mag absoluut niet gelegd worden en dat wil ik ook hier duidelijk even naar voren gebracht hebben. Voorzitter, de vraag waar het gaat over het kettingbeding en wat dat dan betekent, hoe kunnen we ervoor zorgen dat het multifunctionele karakter behouden blijft en ook de naamgeving, GelreDome, ook een belangrijk gegeven trouwens, dat is toch wel een waardevol iets, vinden wij. Zoals u ook in de Statenbrief hebt kunnen zien, is op dit moment het kettingbeding, bestaat uit drie onderdelen. Het ene is dat een niet voetbal gelieerde organisatie het in eigendom mag hebben. Daar gaat deze Statenbrief over. En per saldo betekent het gewoon dat het kettingbeding overeind blijft, dus het multifunctionele karakter, dat blijft in het kettingbeding staan, wie dan ook eigenaar is en ook de naamgeving. Dus dat is de vormgeving zoals we dat doen, dus daar zien wij toch de garantie dat die multifunctionaliteit overeind blijft en daar zal dus ook dan een boetebeding aan hangen. Voorzitter, dan de volgende vraag gaat het over of wij als provincie kunnen garanderen dat niet op termijn zowel het eigenaarschap als ook de exploitatierechten van het stadion straks in handen zijn van één en dezelfde betaald voetbalorganisatie. Ja, voorzitter, die garantie kan ik u niet geven. Het is een ingewikkelde constructie, maar die Exploitatiemaatschappij GelreDome, die N.V. GelreDome die heeft aandelen in handen. In het verleden zat daar Mojo achter en Live Nation, ik weet niet of dat nog steeds het geval is, maar daar ga ik uit van wel. En Vitesse B.V., het zijn allebei private partijen, dus als die met elkaar tot een overeenstemming komen, dan, ja, dan kunnen wij dat niet tegenhouden, dus wij staan als provincie staan we daar volledig buiten. Maar wat ik al gezegd heb: de zekerheid moet gevonden worden in dat tweederde deel van het kettingbeding gewoon overeind blijft. Dan, voorzitter, de vraag over of we niet andere voetbalclubs bevoordelen in Gelderland. Ja, het is iets wat in feite op dit moment speelt tussen de provincie Gelderland en de eigenaar van het stadion. En de eigenaar van het stadion is Nedstede Leisure Participaties. En die zal ook het verzoek naar ons toe moeten doen, naar de provincie toe moeten doen om dat deel van het kettingbeding buiten werking te stellen. Dus dat is, ja, eigenlijk zijn wij, doen wij geen directe zaken met Vitesse daarin, dus daar is ook in onze ogen, is er op geen enkele manier sprake van een bevoordeling. Het is wel zo dat wij, als dit zich voordoet hè, maar het is ook, als-dan is al vaker gevallen hier vandaag, maar als zich dat voordoet, zullen wij wel niet alleen met die eigenaar, maar als die eigenaar akkoord is, daar zullen we moeten onderhandelen, kom ik zo nog op terug, maar het tweede deel is dat we dan ook met Vitesse die invulling van dat kettingbeding ook goed op papier moeten hebben, dus dan komen we wel met Vitesse in gesprek. Maar primair ligt eerst de verantwoordelijkheid bij degene die het nu in eigendom heeft. Dan de laatste vraag, voorzitter, er wordt inderdaad gesproken, ook in de brief, dat er een op geld waardeerbaar voordeel zou zijn in verwerving als je een deel van het kettingbeding zou laten vervallen. Ik heb dat weleens vergeleken, als je een huis in verhuurde toestand verkoopt, dan heeft dat een drukkend effect, dus als je een deel daarvan afhaalt, heeft dat een opwaarts effect. Dat is waar het om gaat en daar zullen we dan ook het gesprek over moeten hebben met de betreffende eigenaar. Ja, en hoe gaat dat dan als daar na die onderhandeling geld uit vrijkomt? Dan zal het zoals ook te doen gebruikelijk zijn, zal dat geld in de algemene middelen komen en zullen wij op gepaste

manier ook met u, via de perspectiefnota en bij de begroting, zullen we dat ook met u, die integrale afweging doen. Dus dat is de weg waarop het gaat en het is dus niet zo dat wij dat zomaar als, stel dat daar een bedrag achter weg komt, dat we dat naar cultuur of misschien wel sport, zo naar toe kunnen brengen. Zo werkt het niet, dat is echt aan u. Voorzitter, dit was mijn beantwoording.

De voorzitter: Ja, dank u wel, als u even wilt blijven staan. Mevrouw Hoezen, nog een aanvullende vraag? Kunt u vanaf de interruptiemicrofoon doen.

Mevrouw Hoezen: Ja, voorzitter, dank u wel. Ik begrijp van de gedeputeerde dat er één van de drie kettingbedingen wel degelijk ingaat op dat multifunctionele karakter. Ik heb het er even op nageslagen, het gaat om de multifunctionele bestemming, die mag niet gewijzigd worden. Maar als een gebouw een multifunctionele bestemming heeft, wil dat nog niet zeggen dat het ook daadwerkelijk multifunctioneel gebruikt wordt. En ik begrijp eigenlijk dat we als provincie dus geen mogelijkheid hebben om af te dwingen dat het GelreDome ook multifunctioneel gebruikt zal blijven worden. En als niet te garanderen is dat Vitesse ook de exploitatie zal gaan doen, of dat Vitesse dat dus niet zal gaan doen, dan vragen wij ons als SP toch echt af hoe we kunnen voorkomen dat in de exploitatie voetbal de voorrang zal krijgen boven andere evenementen. Tot slot dan over het bevoordelen van een club, al dan niet. Het is speculeren, maar de vraag of Nedstede ook overweegt om het stadion te verkopen aan de hoogste bieder en als dan dit kettingbeding vervalt, of bijvoorbeeld ook N.E.C. in de gelegenheid zal zijn om het stadion te kopen?

De heer Markink: N.E.C., o, ik dacht ...

De voorzitter: Ja, dat gebeurt weleens . De gedeputeerde.

De heer Markink: Nou, voorzitter, laat ik eerst even beginnen met het eerste wat u opmerkte, dat gaat over het multifunctionele karakter. Alleen aan zo'n letter heb je natuurlijk niks. Dat betekent ook dat er ook multifunctionele toepassingen en evenementen moeten zijn. En in de gesprekken die wij met Vitesse hebben gevoerd, is ook nadrukkelijk door Vitesse ook aangegeven dat zij dat ook willen doen. Want de reden van Vitesse om dit, deze stap te zetten, is dat zij willen komen tot een ontlasting van hun exploitatie. Dus zij willen ook inkomsten hebben, behalve het voetballen, ook andere inkomsten hebben. Ja, ik kan die boeken van Vitesse, kan ik niet helemaal altijd, ik heb ze niet allemaal paraat, maar ik weet wel dat het een redelijk verliesgevende organisatie is. En als je dus op deze manier zegt van wij willen dat ook waarborgen, dan komt het traject waar we het net over hadden, komt dan in gang en gaan wij afspraken maken met deze organisatie. Stel dat, gaan we afspraken maken met deze organisatie hoe we dat doen.

De voorzitter: Ja, u mag een vraag stellen, mevrouw, dat mag wel.

Mevrouw Faber-van de Klashorst: Ja, dank u, voorzitter, ja, ik wil toch even het geheugen opfrissen in deze Provinciale Staten, want er ligt namelijk een kettingbeding op de verkoop van het GelreDome als het verkocht aan een professionele voetbalclub ...

De heer Markink: Onder andere, ja.

Mevrouw Faber-van de Klashorst: Maar ik pak even het financiële aspect eruit. En dat is 11,3 miljoen, dat is het kettingbeding dat erop ligt. En dat komt omdat er een achtergestelde lening is verstrekt indertijd, dat is belastinggeld, jawel, dat is wel zo, 11,3 miljoen achtergestelde lening is indertijd verstrekt voor de bouw van

het GelreDome. Die lening is wel afgekocht, maar het kettingbeding is erop gelegd om de financiën van de provincie veilig te stellen.

De voorzitter: Wat is uw vraag?

Mevrouw Faber-van de Klashorst: Mijn vraag is aan de gedeputeerde, maar ik wilde wel even deze inleiding, doen, zodat de mensen weten waar het over gaat, als er wijzigingen komen in de boete van het kettingbeding, in wat voor vorm dan ook, wordt daar de Provinciale Staten toestemming voor gevraagd? En tijdig ook?

De voorzitter: Gedeputeerde.

De heer Markink: Ja, voorzitter, daar kan ik heel kort op antwoorden. Staat ook in de Statenbrief, maar die hebt u ongetwijfeld goed gelezen, dit is iets wat aan de Staten is. Daar kunnen wij niet als GS zomaar onze beslissing in nemen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Peters, VVD. Aanvullende vraag.

De heer Peters: Dank u wel, voorzitter. Ja, als N.E.C.-supporter en volgens mij net als de heer Vreugdenhil, kunnen we heel veel nadenken over wat N.E.C. zou willen met het GelreDome, maar veel meer dan een trainingsveld zal het niet worden, waarschijnlijk. Nee, zonder gekheid, eerst maar eens de huur betalen, toch? In ieder geval, voorzitter, terug naar het onderwerp. Ja.

De voorzitter: Stel uw vraag.

De heer Peters: Ja, ga ik inderdaad, daar kom ik toe. Want eigenlijk is de vragen, en eerst het debatverzoek, maar de vragen van de SP, zijn eigenlijk een beetje angstgedreven, namelijk blijft de voorziening multifunctioneel inzetbaar? En nu heb ik heel snel gisteren een quickscannetje gedaan en gelukkig heeft KPMG dat eerder al uitgebreider gedaan en daar zien we dat daar waar voetbalclubs ook eigenaar zijn van een stadion, dat die juist multifunctioneel ingezet wordt, juist omdat dat interessant is. Dus kan de gedeputeerde dit beeld bevestigen, of in ieder geval iets daarover zeggen om die angst wat weg te nemen, wellicht, bij de collega's van de SP?

De voorzitter: Gedeputeerde Markink.

De heer Markink: Nou, voorzitter, dank daarvoor. Ik heb getracht om daar in ieder geval die angst ook al wat weg te nemen door ook in de gesprekken, iedere keer door Vitesse betaald voetbalorganisatie, is aangegeven dat zij dit willen gebruiken om daarmee ook zeg maar die inkomstenstroom uit die multifunctionele evenementen, om die ook ten goede te brengen van hun exploitatie. Dus ze hebben eigenlijk dat ook al toegezegd en ik zie dit ook als een, als het zover komt, ook een aansporing om dat ook goed in de overeenkomsten neer te zetten.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog andere vragen vanuit de andere fracties, die gesteld moeten worden over dit thema? Dat is even wat ik nu aan het doen ben hè, ik ben een beetje strak aan het sturen, dat u niet in het debat gaat met elkaar, maar dat even die vragen gesteld worden en meestal één, twee aanvullende vragen. Vandaar dat ik de SP niet meer toe sta. Niet? Nee. Nee, nee, dat gaan we niet doen. Nee, nee, want anders dan moet ik bijna de Partij voor de Dieren gelijk geven, dat zou ik best weleens willen hoor, trouwens, maar dat heeft te maken met, nee, nee, dat heeft te maken met het feit dat we dan inderdaad het debat en

het vragenuurtje door elkaar heen gaan lopen. Het vragenuurtje is kort, zakelijk, wat wil ik weten en dat doen we nu op dit moment. En u heeft uw ronde tweemaal gehad. Dank dat u daar zo mee omgaat. Goed zo. Dan ben ik tot slot tot de laatste set vragen en dat was eerst het debatverzoek, ook van de SP, gaat over fysieke toegankelijkheid van evenementen en festivals. Mevrouw Claassen. Ja, eigenlijk wil ik u nou uitnodigen om te komen, want ja.

Mevrouw Claassen: Zullen we dat dan maar doen?

De voorzitter: Ja. Het klinkt bijna als een dansverzoek, maar. Ja, nee, natuurlijk. Het werkt allemaal weer, heb ik gezien, dus. Dus fysieke toegankelijkheid van evenementen en festivals, en ik zou bijna willen zeggen: onze Statenzaal, maar. Ga uw gang.

Mevrouw Claassen: Ik zit er wel heel ver vanaf. Ik weet niet of het goed te horen is, zo? Is het te doen? Ja. Dan zetten we deze er zo tussen. Dank u wel, voorzitter. Op 30 en 31 augustus jongstleden is het eerste keer in Nederland het Democratiefestival georganiseerd op festivalterrein Veur Lent, in de uiterwaarden aan de Waal, toegankelijk voor iedereen, werd gezegd. Bij navraag op het festivalterrein of het festivalterrein rolstoeltoegankelijk zou zijn, bleek al snel dat er maar voor een heel klein gedeelte het terrein het geval zou zijn, om precies te zijn alleen de eerste twee tenten en het toilet, allen dicht bij de ingang, zouden bereikbaar gemaakt worden met een soort rijplaten. Na de nodige mailwisselingen was de mededeling vanuit de festivalorganisatie dat het voor een eventuele volgende editie bovenaan hun prioriteitenlijst zou staan en dat zij voor nu moesten roeien met de riemen die zij hadden. Vervolgens ben ik eens gaan nazoeken hoe het op dit moment geregeld is met, even kijken, met het organiseren van evenementen en festivals die subsidie van de provincie ontvangen. Welke eisen, criteria, worden er gesteld aan de fysieke toegankelijkheid? In de regels Ruimte voor Gelderland is er echter niets over opgenomen over de fysieke toegankelijkheid van mensen met een handicap. De SP vraagt daarom nu aan GS of zij bereid zijn om in de regels Ruimte voor Gelderland op korte termijn een regel op te nemen om de fysieke toegankelijkheid van mensen met een handicap bij de evenementen en festivals te verbeteren. Voorzitter, tot slot wil de SP nog even gezegd hebben dat de organisatie van het Democratiefestival vervolgens hun best hebben gedaan om het terrein zo goed als mogelijk fysiek toegankelijk te maken. Daardoor was het voor mensen in een rolstoel alsnog mogelijk om het Democratiefestival te bezoeken.

De voorzitter: Ja, ja, ik heb het gezien inderdaad, die rijplaten allemaal. Ja, dank u wel. Dan vraag ik de gedeputeerde om zo even naar voren te komen om de beantwoording voor zijn rekening te nemen. Dat is de gedeputeerde Markink. Gedeputeerde Markink.

De heer Markink: Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Claassen ook dank voor het stellen van deze vraag. Ik denk dat ik namens, of ik spreek namens GS, dat we kunnen zeggen van wij vinden dat, en zo staat het ook in ons coalitieakkoord, dat iedereen overal moet kunnen komen en dat we ook oog hebben voor iedereen, dus dat iedereen overal aan mee moet doen. En dat betekent dus ook voor deze doelgroep. En als je kijkt naar wat we op dit moment in onze subsidieregelingen hebben opgenomen, dan zit daar wel wat verschil in, moet ik u zeggen. Op het gebied van sport hebben we al wat stappen daarin gezet, maar ik denk dat op wat andere terreinen, bijvoorbeeld bij festivals of bij cultuur, daar nog wel het een en ander te doen is. Dus we zijn het met u eens dat we daar aandacht voor moeten hebben en dat we ook de organisatoren daar gewoon aandacht voor vragen. Nu kunnen we twee dingen doen. Mijn voorstel zou zijn dat we eigenlijk met ingang van 1 oktober al, dat we de betreffende organisatoren gewoon vragen van of ze nadrukkelijk aandacht hebben voor fysieke toegankelijkheid. Dus dat kunnen we heel snel doen, dat kan door middel van een GS-besluit, dat is wat ik u voor wil stellen. En de andere optie is dat je het inderdaad ook weer in regels voor een Ruimte voor

Gelderland brengt. Maar ik wijs u er wel op dat een heleboel mensen dan ook zeggen: ja, dan breng je weer opnieuw, breng je allerlei dingen erin. Dus ik denk dat het verstandiger is om eerst maar eens te beginnen met ingang van 1 oktober bij alle evenementen waar wij subsidie aan geven, om die speciale aandacht en die nadrukkelijke aandacht ervoor te vragen en eens kijken hoe dat dan zich ontwikkelt, want volgens mij is dat het meest effectief. Dus dat voorstel zou ik willen doen, voorzitter en dat is ook een toezegging.

De voorzitter: Dank u wel. Als u even blijft staan. Mevrouw Claassen, SP.

Mevrouw Claassen: Ja, dank u wel, voorzitter. Daar kan de SP wel mee leven. Er zit natuurlijk nog wel een klein vraagje van hoe gaan we dat monitoren? Hoe weten we ook of dat het echt toegankelijk is, of moeten we dan echt wachten op mensen met een handicap die een klacht neerleggen, of iets dergelijks?

De voorzitter: De gedeputeerde.

De heer Markink: Voorzitter, ik zal, ja, ik denk toch, dit soort opmerkingen zoals u die nu maakt hè, die zijn het meest effectief. En dat klinkt heel terughoudend en zeggen, maar ik vind dat ... Laat ik het anders zeggen, wij gaan niet alle organisatoren van evenementen precies nalopen of het allemaal ook inderdaad zo gebeurt, want dan denk ik dat we nog weer een aantal mensen extra in dienst moeten nemen, dat kan niet de bedoeling zijn. Maar dus, wij vragen bij de aanvraag, vragen we aan de organisatoren om daar nadrukkelijk aandacht voor ... En vaak komen we ook als medewerkers of als bestuurders van de provincie, komen we ook bij dit soort dingen. Als ons dit opvalt dat daar gewoon niks mee gedaan is, dan is het ook over en uit, lijkt mij.

De voorzitter: Oké, ja, dank u wel. Ja, ga uw gang. Mijnheer Sahan.

De heer Sahan: Voorzitter, dank u wel. Ik wil als eerste de heer Markink bedanken voor de toezegging. En ik weet als geen ander: als je lichaam iets anders werkt, dat je sommige dingen anders moet gaan doen. Dus ook bedankt voor mevrouw Claassen dat zij het inbrengt. Het lijkt me wel goed om een soort terugkoppelmoment voor ons, voor de Staten te hebben, om te kijken nou, hoe dat is verlopen en om daar een soort van datum te prikken, december, januari, februari, dat maakt mij niet precies uit, maar dat wij een terugkoppeling krijgen als Staten. Dank u.

De voorzitter: Anderen onder u? Ja, de heer Van der Veer, Partij voor de Dieren, stel uw vraag.

De heer Van der Veer: Voorzitter, ik heb even twee, drie, korte regels inleiding. Ik was zelf donderdag en vrijdagmiddag op de Summer school en ook op het Democratiefestival. Donderdag toen constateerde ik, het was best een warme dag, maar er was niet een watertappunt en dat heb ik toen ook aan de EHBO doorgegeven. En vrijdagmiddag ben ik even bij onze vrijwilligers wezen kijken, die vertelden me toen dat ze voor twee euro toch best dure plastic flesjes water hadden moeten kopen, die waren uitgenodigd, de vrijwilligers hè, omdat het een Democratiefestival was. En later bleek dat er wel zo'n watertappunt was, maar dat dat niet goed gecommuniceerd werd. Is het mogelijk om in onze regelingen ook iets op te nemen, dat er op festivals waar mogelijk hè, er moet wel leidingwater aanwezig zijn, maar gewoon gratis kraanwater beschikbaar is?

De voorzitter: Nog anderen onder u die een vraag hierover hebben, een aanvullende vraag? De heer Peters, VVD.

De heer Peters: Ja, voorzitter, heel kort. Alle sympathie ervoor dat we natuurlijk zo inclusief mogelijk daarin werken, dus dat punt delen we. Tegelijkertijd schuilt er ook wel een risico in dat we regels op regels op regels gaan krijgen voor de organisatoren en daar zit voor ons wel wat terughoudendheid in natuurlijk. Dus in de toezegging die is gedaan, kan de gedeputeerde ook bevestigen dat we even kijken naar de toegankelijkheid van de subsidies zelf, waar we ook iets over hebben gezet in het coalitieakkoord en dat het ook wel behapbaar blijft voor de organisatoren. Dus onderstreping van het punt, maar het moet ook tegelijkertijd in de uitvoering ook wel praktisch blijven voor de organisatoren.

De voorzitter: Dank u wel. Nog anderen onder u? Dat is niet het geval. Tot slot de gedeputeerde.

De heer Markink: Ja, voorzitter, laat ik met dat laatste beginnen. Volgens mij bent u daar ook als Staten over geïnformeerd. In het kader van toegankelijkheid en transparantie en makkelijkheid van het aanvragen van subsidies, zijn we op dit moment volop aan de slag. Er wordt ook aan gewerkt, we hebben al een aantal stappen, hebben we daarin gezet, maar daar komen we nog bij u op terug. Voorzitter, dan werd er gevraagd: kun je ook een datum noemen waarop je dan dat monitort, die kwam van de fractie van de Partij van de Arbeid. Ja, u zegt dan december, januari. Dat vind ik wat te vroeg. Ik stel u voor om bij de perspectiefnota, om daar dan ook een reflectie op te geven. Voorzitter, ja, en dan de punten van de heer Van der Veer namens de Partij voor de Dieren. Heel fijn dat u die punten noemt. Op dit moment vindt er ook een evaluatie plaats van het Democratiefestival en we zullen deze punten ook inbrengen. Overigens wil ik wel gemeld hebben en dat is misschien ook goed om dat hier maar in deze zaal te zeggen, dat wij als college eigenlijk best wel enthousiast zijn en waren over de aanpak van het Democratiefestival en wij gaan dat in ieder geval, dat signaal, ook doorgeven aan de minister, laat ik het zo maar formuleren. Ik zie daar al medestanders die al heel breed beginnen te glimlachen op dit moment. Voorzitter, dat was het.

De voorzitter: Het kan twee dingen betekenen, glimlachen hè.

De heer Markink: Ja, maar volgens mij, ik krijg steun uit onverdachte hoek, dank u wel.

De voorzitter: Goed zo. Dank u wel. Is hiermee het agendapunt vragenuur afgerond.

8. Sluiting

De voorzitter: Ben ik nu bij de sluiting. Voordat ik de hamer laat vallen nog even uw aandacht voor het feit dat, wil u alstublieft blijven zitten, in het kader dus van de demonstratie voor het elektronisch stemmen en daarna is er, en ik dacht op de Zuidgalerij, ja, is met betrekking tot het programma Gelderland Herdenkt, is daar informatie en daarna gaan we een hapje eten met elkaar. Goed, ik laat nu de hamer vallen en dan gaan we elektronisch stemmen. Bij dezen.

Demonstratie elektronisch stemmen

De heer ...: Oké, beste mensen. Ik mag even de ceremoniemeester zijn en jullie door het elektronisch stemmen geleiden. Want ja, misschien hebben jullie al lang gedacht: waar zijn die schermpjes nou precies voor? Nou, ze zijn echt fantastisch als laptopsteun en iPadsteun, maar het is ook voor ons stelsysteem, dat we nu een paar keer hebben getest en het is nu operationeel. Dus de bedoeling is eigenlijk dat ik jullie het nu laat zien wat het is, wat het kan en de vraag is dan vooral van goh, neem je mening, je ervaring vooral mee naar je eigen fractie, praat er daar eens over. Wij zullen in ieder geval als griffie op enig moment naar het presidium komen met een notitie, eigenlijk met de vraag van goh, willen jullie als Staten inderdaad

elektronisch gaan stemmen, moeten we dat verder gaan uitwerken, of wellicht niet, dat kan natuurlijk ook. Nou, wat we nu aan het doen zijn, is het uitdelen van stemkaarten. Dus iedereen krijgt op dit moment een stemkaart, daar zit een chip in en die stemkaart die is persoonlijk. Daar staat ook een nummer op en dat nummer dat correspondeert met het systeem. Ik zie iemand van o, krijgen we nu weer een kaart? Maar die hoeft echt niet meer in de portemonnee, die delen we dan uit en die nemen we dan weer in, dus daar hoeft je gelukkig dan niet zelf op te passen. Maar die kaart is dus in ieder geval strikt persoonlijk, staat een nummer op, dat nummer correspondeert weer met ons systeem, dus dan kunnen we precies zien, ja, wie er aan die kaart is gekoppeld. Nou, als u de kaart heeft gekregen, doe er dan nog even niets mee, dan gaan we zo meteen stap voor stap er doorheen wat u ermee moet doen. Heeft iedereen de kaart gekregen? Ik kijk even rond. Heeft iedereen de kaart gekregen? Ik zie niemand nu zeggen dat dat niet zo is. Ja? Oké. Nou, dan gaan we ons eerst aanmelden in het systeem. Ik kijk even naar Alida of het systeem aanstaat nu, dan mag je even op de presentielijst drukken. Is dat al gebeurd? Dat is ook al gebeurd. Dan ziet u dus nu een schermje voor u als het goed is met alle namen erop van alle Statenleden. Ik zie dat Wouter een ... Wouter, ben je niet ingelogd? Zou iemand van de troubleshooters even naar Wouter kunnen gaan om te kijken of we daar ... Ja, we hebben troubleshooters vandaag, ja, ja. Dan ga ik toch nog even verder met mijn verhaal. Voor u ziet u dus op het scherm alle namen van de 55 Statenleden en dan gaan we ons eerst even aanmelden. En dat doet u door met uw pas naar de rechterbovenhoek van uw schermje te gaan en dan aan de zijkant, want daar zit namelijk een chip, dus u ziet nu als het goed is een rood knipperlichtje branden en dan houdt u even uw pasje naast de rechterbovenkant van dat schermje en dan ziet u als het goed is uw naam van kleur veranderen op het scherm. En dan bent u aangemeld. Lukt dat? Wouter krijgt het apparaat niet aan.

De voorzitter: Ik kan zien of iedereen zich aanmeldt.

De heer ...: Dan ben ik bang, Wouter, dat we even moeten constateren dat we aan jouw apparaat iets moeten gaan doen nog. Dat gaan we technisch nu niet voor elkaar krijgen. Ik kijk even rond: heeft iedereen zich kunnen aanmelden? Ik zie daar mijnheer Claassen niet. Kan iemand van de troubleshooters naar mijnheer Claassen toe? En mevrouw Van Iperen heeft zich ook nog niet aangemeld. Nu wel. Nu wel. Kijk, dit gaat straks ontzettend vloeiend hè, als we eenmaal weten hoe het werkt, natuurlijk. Goed, heeft iedereen zich aangemeld nu? Ik kijk ook even naar Bob. Ja? Oké. Wouter Witteveen gaat even niet lukken vandaag, ben ik bang. Ja. Ja, oké, goed. Oké, we gaan verder, mensen. Dus nou weten we in ieder geval wie er allemaal aanwezig zijn en wie inderdaad hebben kunnen inloggen op het systeem, dat hebben we dan even mooi kunnen checken. Dan gaan we nu even over naar twee stemrondes, om even te laten zien hoe het dan werkt. Dus dan vraag ik nu Alida om het eerste besluit zichtbaar te maken op het scherm. Alida? Vul jij even een ... Ja, hij staat er. We gaan hierover stemmen. Dus dan ziet u dus nu de tekst van het voorgestelde besluit, zeg ik dan maar even, of de motie, zorgen wij ervoor dat hij dus mooi op het scherm komt. Ik ga u even vertellen wat er nu gaat gebeuren. Wanneer wij dus in zo'n situatie gaan stemmen, zal de voorzitter ...